

**Azərbaycan Respublikasının
mədəniyyət və elm xadimlərinə
Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin fərdi
təqaüdünün verilməsi haqqında**

**Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq və "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 11 iyun tarixli 715 nömrəli Fəramanına uyğun olaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasında mədəniyyətin və elmin inkişafında xidmətlərinə görə aşağıdakı şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilsin:

Axundov Elçin Əbdül oğlu
Amənzadə Raihə Barxudar qızı
Fərəcov Sərdar Fərəculla oğlu
Göyüşov Nəsim Cümşüd oğlu
Məmmədov Sabir Novruz oğlu
Rövşən Ramiz Məmmədli oğlu
Yaqubova Ella İsmayıl qızı.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2025-ci il

Prezident İlham Əliyev "InterFood Azerbaijan" və "Caspian Agro" sərgiləri ilə tanış olub

Mayın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzində XXX Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Qida Sənayesi - "InterFood Azerbaijan" və XVIII Azərbaycan Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı - "Caspian Agro" sərgiləri ilə tanış olub.

Artıq milli brendə çevrilmiş "InterFood Azerbaijan" və "Caspian Agro" sərgiləri kənd təsərrüfatı və qida sənayesi sahələrində Xəzər regionunun ən böyük sərgiləridir. Bakı Ekspo Mərkəzinin bütün pavilyonlarını, həmçinin açıq sahəsini əhatə edən və mayın 16-da başa çatacaq "InterFood Azerbaijan" və "Caspian Agro" sərgilərində 31 ölkədən 450 şirkət iştirak edir. İştirakçı və ziyarətçilərin istəkləri nəzərə alınaraq, bu il sərgilər 4 gün davam edəcək.

Sərgilərin coğrafiyası dünyanın bir çox yerini əhatə etməklə, olduqca genişdir. Burada ABŞ, Çin, Qazaxıstan, Özbəkistan, Rusiya, Türkiyə və digər ölkələrin aparıcı kənd təsərrüfatı istehsalçıları məhsullarını nümayiş etdirirlər. Qeyd edək ki, Almaniya, Belarus, Cənubi Koreya, Gürcüstan, İtaliya, Niderland, Şri-Lanka, eləcə də ilk dəfə olaraq Misir sərgilərdə milli qruplar şəklində təmsil olunur.

Dövlətimizin başçısı İtaliyanın stendi ilə tanış oldu. "İtaliya Respublikasının Milli Qrupu"nda ümumilikdə 7 şirkət təmsil olunur. Onlar müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsullarını təqdim edirlər. İtaliya bu sərgilərə böyük maraq göstərən ölkələrdəndir. Odur ki, bu ölkə 10 ildən çoxdur ki, sərgilərdə iştirak edir.

Bu il "InterFood Azerbaijan" sərgisi öz 30 illik yubileyini qeyd edir. Ötən illər ərzində 50-

dək ölkədən 3 mindən çox şirkət və 150 mindən artıq ziyarətçini qəbul edən sərgi səmərəli biznes platforması statusunu qazanıb. Burada təqdim olunan yeni texnologiyalar və innovativ həllər qida sənayesi sahəsinin inkişafına və biznes əlaqələrinin genişləndirilməsinə əlverişli imkanlar yaradır. Eyni zamanda, sərgi ərzaq təhlükəsizliyinin əsas aspektlərini əhatə edərək, onun gücləndirilməsinə də töhfə verir.

Almaniya da sərgidə mütəmadi olaraq iştirak edir. "Almaniya Milli Qrupu"nda kənd təsərrüfatı məhsullarını təqdim edən 8 şirkət təmsil olunur. Bu şirkətlər yalnız Almaniya deyil, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı sahəsində dünyanın tanınmış şirkətləridir. Qeyd edək ki, Almaniya 5 ildir ki, sərgilərə qatılır.

Sərgilər Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin təşkilatı dəstəyi ilə keçirilir. Eyni zamanda, sərgilərə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi, Sahibkarlar Təşkilatları Milli Konfederasiyası, Qida və İçki Sənayeciləri Assosiasiyası, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı və Azərbaycan Sərgi Təşkilatçıları Assosiasiyası fəal şəkildə dəstək verir.

Cənubi Koreyanın stendində 3 şirkət təmsil olunur. Onlar kənd təsərrüfatı məhsulları sahəsində tanınmış şirkətlərdir. Bu şirkətlər meyvəsoyma və emal avadanlıqları, meyvəbağçılıq materialları üzrə ixtisaslaşıblar. Eyni zamanda, şirkətlərin biri süni intellektə əsaslanan sistemlə ağıllı heyvandarlıq monitorinqi və idarəetməsi sahəsində xidmətlərini təklif edir. Cənubi Koreya artıq ikinci ildir ki, sərgidə iştirak edir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi bu il də sərgilərdə stendlə iştirak edir. 2025-ci ildə nazirliyin iştirakının əsas mövzusu süni intellektin kənd təsərrüfatında tətbiqi ilə bağlıdır. Belə ki, dövlətimizin başçısının tapşırığına uyğun olaraq süni intellektin kənd təsərrüfatında tətbiqi prioritet kimi müəyyən olunub. Sərgilər çərçivəsində Nazirlik süni intellektin tətbiqi ilə bağlı bir neçə layihəni iştirakçılara təqdim edəcək. Hazırda gündəmdə olan əsas məsələlərdən biri Azərbaycan universitetlərində süni intellekt istiqamətində təhsil alan tələbələr və bazarda olan böyük aqroparklar arasında sinerjinin yaradılmasıdır.

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın stendi ilə də tanış oldu. "Gürcüstan Milli Qrupu"nda 8 şirkət var. Onlar əsasən qida məhsullarını təqdim edirlər. Gürcüstan da bu sərgilərə böyük maraq göstərir. İndiyədək bu ölkə 10 dəfə sərgilərdə təmsil olunub.

"Caspian Agro" kənd təsərrüfatı texnikası, obyektləri və avadanlıqları, suvarma sistemi, qablaşdırma, kənd təsərrüfatında innovasiya texnologiyaları, heyvandarlıq və quşçuluq, baytarlıq, bitkiçilik, meyvə və tərəvəzlərin yetiştirilməsi, güllülük, tullantıların emalı, logistika, elektron kənd təsərrüfatı kimi sahələri əhatə edir. Buraya kənd təsərrüfatı sənayesinin aparıcı iştirakçıları, yerli və xarici ekspertləri, o cümlədən idxalçılar, ixracatçılar, məhsulların distribütorları, topdan və pərakəndə ticarət nümayəndələri, həmçinin fermerlər də daxil olmaqla minlərlə peşəkar toplaşır.

Ekspozisiyada "Smart Agro" istiqaməti üzrə süni intellekt, ağıllı kənd, startaplar, IT xid-

mətləri, robototexnika, pilotsuz uçuş aparatları və "green agro" bölmələri də yer alır.

Sərgilər "Made in Azerbaijan" brendinin təşviqi üçün əlverişli platforma rolunu oynayır. Ötən il olduğu kimi, bu il də "Caspian Agro" və "InterFood Azerbaijan" sərgiləri çərçivəsində iştirakçılar bu brend altında məhsullarını nümayiş etdirirlər.

Uzun illərdir ki, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi sərgiləri fəal şəkildə dəstəkləyir, kiçik və orta sahibkarların tədbirlərdə iştirakı üçün stend təşkil edir. Şirkətlər bazarın yenilikləri ilə tanış olur, sahənin aparıcı liderləri ilə əlaqələr quraraq, inkişaf edir.

Belarus da sərgilərə böyük maraq göstərən ölkələrdəndir. Milli stenddə qida məhsulları istehsal edən 15 şirkət təmsil olunur. Onlar pendirin, ətin qablaşdırılması və emalı, süd sənayesi kimi sahələrdə ixtisaslaşmış şirkətlərdir. Bundan başqa Belarusun kənd təsərrüfatı texnikası da sərgidə geniş təmsil olunur. Qeyd edək ki, 10 ildən çoxdur bu ölkə sərgilərdə iştirak edir.

Prezident İlham Əliyev sərgilərin açıq hissəsində nümayiş etdirilən texnika və pavilyonlarla tanış oldu. Sərgilər Azərbaycanın kənd təsərrüfatı və qida sənayesinin inkişafına dəstək verərək, ölkənin ixrac potensialının artırılmasına, xarici investisiyaların cəlb edilməsinə imkan yaradır, eyni zamanda, qida təhlükəsizliyi və innovativ həllərin tətbiqi üçün əlverişli platforma rolunu oynayır. Sərgilərin miqyasını və sərgi çərçivəsində keçirilən tədbirlərin zəngin proqramını nəzərə alaraq, "Caspian Agro" və "InterFood Azerbaijan" 2026-cı ildən etibarən yeni "AgriWeek" brendi altında keçiriləcək.

AMEA-nın kollektivi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edib

Mayın 10-da AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın Rəyasət Heyətinin üzvləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri, elmi müəssisə və təşkilatlarının direktorları, həmkarlar təşkilatlarının sədrləri, gənc alimləri müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, dünyaşöhrətli siyasi xadim, xalqımızın dahi oğlu və Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümündə Fəxri Xiyabanda məzarını ziyarət ediblər.

Elmi ictimaiyyətin nümayəndələri Ümummilli Liderin unudulmaz xatirəsinə bəslədikləri dərin hörmət və ehtiramın ifadəsi olaraq Ulu Öndərin məzarı üzərinə tər gül dəstələri düzüb, ruhu qarşısında baş əyiblər.

Ümummilli Liderin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tər çiçəklər düzülüb.

Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad olunub, məzarları üstünə gül dəstələri düzülüb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası: Heydər Əliyevdən - İlham Əliyevə

Mayın 8-də AMEA Rəyasət Heyətinin binasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr edilmiş "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası: Heydər Əliyevdən - İlham Əliyevə" mövzusunda elmi konfrans keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, AMEA-nın müşavirləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri, AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarının direktorları, gənc alimləri, nümayəndələri və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Konfransı giriş sözü ilə açan akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümü ölkəmizdə geniş şəkildə qeyd olunur, o cümlədən Milli Elmlər Akademiyasında keçirilən tədbirlərlə görkəmli dövlət xadiminin həyatı və zəngin fəaliyyəti ictimaiyyətə, yeni nəsillərə çatdırılır. Dahi liderin həyatının bütün dövründə Azərbaycan xalqının taleyində mühüm rol oynadığını deyən akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev Sovet hakimiyyəti

dövründə rəhbərliyə hiss etdirmədən xalqımızı milli oyanışa hazırlayıb, Azərbaycançılıq ideologiyasını xalqımıza aşılایıb, peşəkar milli kadrların hazırlığına xüsusi diqqət yetirib. Diqqətə çatdırıb ki, Ümummilli Liderin təşəbbüsü və qətiyyəti ilə ana dilimiz dövlət dili statusu alıb və 1978-ci ildə Azərbaycan SSR-in Konstitusiyasında rəsmi şəkildə öz təsbitini tapıb. O cümlədən Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 1971-ci ildə Cəmsid Naxçıvanski adına hərbi lisey açılıb və milli zabıt kadrlar hazırlamaqla Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində Azərbaycan ordusunun peşəkar heyəti təmin edilib. Dahi liderin, həmçinin elm, təhsil, ədəbiyyat, mədəniyyət, incəsənət sahəsində də mühüm xidmətlər həyata keçirərək xalqımızı milli oyanışa hazırladığını deyən AMEA rəhbəri həmçinin dövrə yetişmiş ziyalılarımızın sonralar xalqımızın taleyində önəmli rol oynadıqlarını söyləyib.

1990-cı illərdə xalqımızın yaşadığı faciələrdən çıxış yolunu Ümummilli Liderin yenidən hakimiyyətə qayıdışında gördüyünü bildiren natiq, Ulu Öndərin ikinci dəfə hakimiyyətə qayıtması ilə qısa müddətdə ölkədə hərc-mərcliyə son qoyulduğunu, sabitliyin təmin edildiyini, modern ordu quruculu-

ğuna yönəldiyini, iqtisadi inkişaf yolunu tutaraq "Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığını, Azərbaycanın ilk Konstitusiyasının qəbul edildiyini, beynəlxalq əlaqələrin qurularaq genişləndirildiyini, bir sözlə, Azərbaycanın yenidən inşa edildiyini diqqətə çatdırıb.

Qeyd edib ki, dahi rəhbərin başladığı işi ölkə Prezidenti İlham Əliyev müasir dövrün çağırışları işığında daha da zənginləşdirərək Azərbaycanı nəinki regionda, dünyada söz sahibi ölkələrdən birinə çevirib, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və dövlət suverenliyi tam bərpa olunub və bu gün qalib xalq kimi fəxrlə yaşayırıq.

"Bu gün Azərbaycan dünyada sülh yaradan ölkə kimi tanınır. Prezident İlham Əliyev təkcə Azərbaycanda və regionda deyil, bütün dünyada qüdrətli lider kimi qəbul olunur", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli söyləyib.

Həm Ulu Öndər Heydər Əliyevin, həm də Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının tarixində və taleyində mühüm rol oynadıqlarını deyən natiq bildirib ki, 80 ildə şərəfli tarixi yol keçmiş AMEA-nın dövlət səviyyəsində ilk dəfə yubileyi məhz Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə 1975-ci ildə keçirilib və Akademi-

yaya "Xalqlar dostluğu" ordeni təqdim olunub. Bildirib ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində Ulu Öndər Elmlər Akademiyasının taleyi ilə bağlı yaranmış suallara birdəfəlik son qoyub və mütəmadi olaraq ziyalılarımızla görüşərək onlara öz tapşırıq və tövsiyələrini verib. Akademik İsa Həbibbəyli diqqətə çatdırıb ki, AMEA-nın son illərdəki uğurlarının memarı isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevdir və məhz ölkə başçısı tərəfindən Akademiyanın 60, 70 illik yubileylərinin və bu ilin mart ayının 18-də isə 80 illik yubileyinin qeyd olunması haqqında müvafiq Sərəncamlar imzalanıb. Akademik İsa Həbibbəyli dövlət başçısının Sərəncamı işığında AMEA-nın 80 illik yubileyinin həm ölkəmizdə, həm də dost və qardaş ölkələrin akademiyları ilə birgə yüksək səviyyədə keçiriləcəyini söyləyib. Qeyd edib ki, bu gün Akademiya dövlət başçımızın açdığı geniş imkanlardan istifadə edərək Azərbaycan elmini dünyada tanımaq, beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək və dünyanın nüfuzlu elmi qurumları arasında söz sahibinə çevrilmək üçün bir çox önəmli addımlar atır.

"Azərbaycan xalqı müstəqil və güclü dövlət quruculuğu üçün hər zaman Ulu Öndər Heydər Əliyevə

və Prezident İlham Əliyevə minnətdardır. Ulu Öndər Heydər Əliyev və Prezident İlham Əliyev olmasaydı, bugünkü inkişaf edən Azərbaycan olmazdı. Qarabağ Zəfəri, Böyük Qayıdış hərəkəti, Elmlər Akademiyası olmazdı. Hər zaman Azərbaycan elminə xüsusi qayğı ilə yanaşan görkəmli dövlət xadimlərimizə əbədi olaraq minnətdarıq", - deyən akademik İsa Həbibbəyli konfransı açıq elan edib.

Konfransda, həmçinin AMEA-nın akademik-katibi akademik Arif Həşimov "Heydər Əliyev Elmlər Akademiyasının intibah dövrünün yaradıcısıdır", AMEA-nın Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Tamilli Kərimova-Kosayeva "Müstəqillik dövründə Heydər Əliyevin Milli Akademiya quruculuğu sahəsindəki xidmətləri" və AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının Elm və təhsil şöbəsinin müdiri filologiya elmləri doktoru, dosent Sərxan Xavəri "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının inkişafında İlham Əliyev dövrü: modernləşdirmə, yeniləşmə və islahatlar mərhələsi" mövzularında məruzə ilə çıxış ediblər.

Tədbirdə, o cümlədən AMEA-nın vitse-prezidentləri - akademik Rəsim Əliquliyev, akademik İradə Hüseynova və AMEA-nın müşaviri akademik Adil Qəribov çıxış edərək Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan dövləti və xalqı qarışındakı tarixi xidmətlərindən və Azərbaycan elminə, alimlərinə göstərdikləri qayğıdan danışdılar.

Sonda çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan alimlərinin daim Ulu Öndərin varisi Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşdiklərini, ölkə başçısının bütün daxili və xarici siyasətini dəstəklədiklərini söyləyib, alimlərimizin öz tədqiqatları ilə ölkəmizin inkişafına bundan sonra da öz töhfələrini verəcəklərini söyləyərək konfransa yekun vurub.

Akademik Telman Əliyevin 90 illik yubileyi AMEA-da təntənəli şəkildə qeyd olunub

Mayın 13-də AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Şərq-Qərb Nəqliyyat Dəhlizində Logistika, İdarəetmə və İstismar Problemləri üzrə 4-cü beynəlxalq konfrans (PLMO 2025) öz işinə başlayıb.

Konfrans Azərbaycanda informatika və kibernetika sahələrinin inkişafında müstəsna xidmətləri olan görkəmli alim, AMEA-nın müşaviri akademik Telman Əliyevin anadan olmasının 90 illiyinə həsr edilib.

Beynəlxalq konfransın tanınmış elm xadimləri, elm və təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, özəl və dövlət qurumlarının nümayəndələri, eləcə də Polşa, Gürcüstan, Bolqarıstan, Çin, Özbəkistan və digər ölkələrin tanınmış alimləri, media mənsubları və digər aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli açaraq ölkə başçısının "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamı çərçivəsində AMEA-da müxtəlif tədbirlərin həyata keçirildiyini bildirib. O, bu kimi tədbirlər sırasında Akademiyamızın 80 il ərzində formalaşması və inkişafında mühüm xidmətləri olan görkəmli alimlərin yubileylərinin qeyd olunduğunu söyləyib: "Belə şəxsiyyətlərdən biri də Azərbaycanda informatika elminin görkəmli nümayəndəsi, akademik Telman Əliyevdir. Alimin yubileyinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi bütövlükdə elmi ictimaiyyətin ona hörmət və ehtiramının ifadəsi olmaqla yanaşı, eyni zamanda AMEA-nın uzun illər ərzində əldə etdiyi nailiyyətlərə və bu nailiyyətlərin qazanılmasında əməyi olan alimlərin xidmətlərinə geniş bir baxış imkanı yaradır".

AMEA rəhbərinin sözlərinə görə, bu tədbir həm də akademik Telman Əliyevin cəmiyyət və elmi ictimaiyyət qarşısında xidmətlərini dəyərləndirməklə, yeni nəsilləri elmə bağlılıq, dövlətə sədaqət və azərbaycançılıq düşüncəsi ilə tərbiyə etmək, onları vətənpərvər bir ruhda yetişdirmək məqsədini daşıyır.

Konfransın böyük elmi əhəmiyyətə və mənəvi dəyərə malik olduğunu vurğulayan akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, görkəmli alimlərin yubiley tədbirləri AMEA-nın 80 illik tarixinə yenidən nəzər salmağa, müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə əldə olunan nailiyyətləri dərinlən təhlil etməyə və qiymətləndirməyə, eləcə də perspektivləri müəyyənləşdirməyə imkan yaradır.

Akademik İsa Həbibbəyli çoxəsrlik zəngin ənənələri olan Azərbaycan elminin böyük simaları arasında akademik Telman Əliyevin xüsusi yeri olduğunu deyib. O, yubilyarın keçdiyi mənalı və şərəfli həyat yolundan, alimin elminin inkişafı istiqamətindəki yorulmaz fəaliyyətdən danışaraq qeyd edib ki, akademik Telman Əliyev ölkəmizdə kibernetika, informatika, infor-

masiya texnologiyaları, robot texnologiyaları elminin yaradıcılarından biridir. Görkəmli alim Azərbaycanda informatikanın inkişafında həlledici rolə malik və əsası 1959-cu ildə qoyulmuş "Elektron hesablama maşınları" laboratoriyasının təşkilatçısı olub, uzun müddət bu laboratoriyaya rəhbərlik edib. O, kibernetika, informatika və fizikanın kəsişməsində aparılmış bir sıra fundamental işlərin müəllifidir.

Akademik Telman Əliyevin ölkəmizdə kibernetika və informatika elmlərinin inkişafındakı mühüm xidmətlərindən bəhs edən AMEA prezidenti bildirib ki, yüksək insani keyfiyyətlər, intellektual səviyyə, böyük təşkilatçılıq və idarəçilik bacarığı elm aləmində onun özünəməxsus yerini müəyyənləşdirib. Əmək fəaliyyətinə Hesablama Mərkəzində (hazırda İdarəetmə Sistemləri İnstitutu) texnik kimi başlayan akademik Telman Əliyev istedadı, zəhmətsevərliyi sayəsində mühəndis, baş mühəndis, kiçik elmi işçi, böyük elmi işçi, laboratoriya rəhbəri, elmi işlər üzrə direktor müavini və direktor vəzifəsində yüksəlib. Kibernetika İnstitutunun əsas yaradıcıları sırasında akademik Telman Əliyevin xüsusi yeri var.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, müxtəlif ölkələrdə nəşr olunan elmi əsərlərin müəllifi olan görkəmli alim Azərbaycan elmini keçmiş SSRİ məkanında və onun hüduqlarından kənarda layiqincə təmsil edib.

Akademik Telman Əliyevin çoxillik elmi-təşkilatı fəaliyyətinin dövlətimiz tərəfindən daim yüksək qiymətləndirildiyini söyləyən AMEA rəhbəri onun 2004-cü ildə "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunduğunu, 2009-cu ildə "Əməkdar elm xadimi" fəxri adına layiq görüldüyünü xatırladı. Qeyd edib ki, alim, həmçinin 2015-ci ildə N.Tusi adına mükafatı, 2018-ci ildə akademik Azad Mirzəcanzadə adına beynəlxalq gümüş medalı, 2024-cü ildə "Heydər Əliyevin 100 illiyi (1923-2023)" yubiley medalı və Azərbaycan Respublikası Ağsaqqallar Şurasının Döş nişanı ilə təltif olunub.

Çıxışının sonunda AMEA prezidenti görkəmli alim Telman Əliyevin bu gün də Akademiyamızın müşaviri kimi elmi islahatların həyata keçirilməsində yaxından iştirak etdiyini, Azərbaycan elminin inkişafına dəstək verdiyini vurğulayıb, ona möhkəm cansağlığı, elmi nailiyyətlərinin davamlı olmasını arzulayıb.

Daha sonra Elm və Təhsil Nazirliyi İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun baş direktoru akademik Əli Abbasov yubilyarın həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş geniş məruzə ilə çıxış edib. O, akademik Telman Əliyevin 32 il Kibernetika İnstitutuna rəhbərlik etdiyini və müəssisənin əldə etdiyi nailiyyətlərin çox hissəsinin alimin adı ilə bağlı olduğunu söyləyib.

Diqqətə çatdırılıb ki, Telman Əliyev neftçixarma obyektləri üçün "yeni nəsil intellektual "robust noise" monitoring, nəzarət və diaqnostika sistemlərinin" yaradılmasının nəzəri əsasını, eləcə də qaz kompressor stansiyalarında qəzaların gizli dövrünü aşkar etməyə imkan verən robust noise monitoring və nəzarət sistemi təklif edilib. O, neftçixarmada, energetikada, tikintidə, seysmikada, aviasiyada və s. sahələrdə qəzalara səbəb ola biləcək qüsurların noise monitoring texnologiyaları əsasında işləmə prinsiplərinin nəzəri əsaslarını təklif edib. Nəticədə çeşidli sahələrdə qəzaların gizli dövrünün başlanması, onun inkişaf dinamikasına nəzarəti və proqnozlaşdırılmasını təmin edən hibrid texnologiyaların və "intellektual hibrid noise nəzarət" sistemlərinin yaradılması prinsipləri işlənib. Hazırda Yaponiya, Almaniya, Kanada, İspaniya və Türkiyədə strateji obyektlərin texniki diaqnostikasında alimin təklif etdiyi sistemlər tətbiq olunur.

Akademik Telman Əliyevi sadə və təvazökar insan kimi xarakterizə edən akademik Əli Abbasov qeyd edib ki, görkəmli alim sahib olduğu məziyyətlərə, müəllifi olduğu əsərlərin elmi əhəmiyyətinə, əhatəlilik səviyyəsinə, tərtib keyfiyyətlərinə görə gənc nəsillə tədqiqatçılar üçün nümunədir.

Məruzəçi vurğulayıb ki, böyük elm fədaisi ömrünün müdriklik çağında da yorulmadan çalışır, ictimai problemlərin həllində fəal iştirak edir. Informatika və kibernetika sahəsində çalışan alimlər bu gün öz tədqiqat işlərində Telman müəllimin elmi yaradıcılığından, dəyərli ideyalarından bəhrələnilirlər.

Tədbirə onlayn qoşulan Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi akademik Aşef Hacıyev alimin yüksək insani keyfiyyətlərindən söz açıb, Azərbaycan ziyalısının ən gözəl xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirən akademik Telman Əliyevin tükənməz enerjisi və gərgin axtarışlarının gələcək nəsillər üçün bir məktəb olduğunu bildirib. O, həyatını elmə, maarifçiliyə həsr edən, innovativ ideyaları ilə fərqlənən yubilyarın Azərbaycan elminin incisi olduğunu vurğulayıb.

Konfransda, həmçinin AMEA-nın vitse-prezidenti, ETN İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun baş direktoru akademik Rəsim Əliquliyev, Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Misir Mərdanov, Geologiya və Geofizika İnstitutunun baş direktoru akademik Akif Əlilzadə, Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ülker Səttarova, Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev, Azərbaycan Elm Fondu-nun icraçı direktoru Mehriban İmanova, Nobel Sülh Mükafatına layiq görülmüş Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyində çalışan həmyerlimiz Bəxtiyar Sıracov, Milli Aviasiya Akademiyasının birinci prorektoru professor Ədalət Səmədov, Polşanın Sileziya Texnologiyaları Universitetinin nümayəndəsi, "Nəqliyyat problemləri" beynəlxalq elmi jurnalının baş redaktoru, professor Aleksandr Sladkovski, Gürcüstan Maşın Mexanikası İnstitutunun direktoru akademik Tamaz Natrişvili, "Springer Nature"-nin vitse-prezidenti Aleksandr Burukou, Daşkənd Dövlət Nəqliyyat Universitetinin nümayəndəsi Rüstəm Rahimov, Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru professor Gülcöhrə Məmmədova, Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektor əvəzi AMEA-nın müxbir üzvü Əminəğa Sadıqov, Azərbaycan Texniki Universitetinin rektoru professor Vilayət Vəliyev, YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Bəxtiyar Nəbiyev və başqaları akademik Telman Əliyevi 90 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib, ona cansağlığı, yeni-yeni uğurlar arzulayıblar.

Sonda çıxış edən akademik Telman Əliyev müəllimi olmuş akademiklərdən, taleyində mühüm rol oynamış böyük şəxsiyyətlərdən danışib, Azərbaycan elminin tərəqqisi naminə bundan sonra da əzmlə çalışacağını vurğulayıb.

Azərbaycan fəlsəfəsinin yadda qalan simaları - Məqsəd Səttarov

Mayın 12-də AMEA Rəyasət Heyəti və Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə görkəmli filosof alim, AMEA-nın müxbir üzvü Məqsəd Səttarovun 100 illik yubileyinə həsr olunan "Azərbaycan fəlsəfəsinin yadda qalan simaları - Məqsəd Səttarov" mövzusunda respublika elmi konfransı keçirilib.

Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda baş tutan tədbiri giriş nitqi ilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli açıb. O, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 18 mart 2025-ci il tarixli Sərəncamının işığında AMEA-da müxtəlif istiqamətlərdə və mövzularda silsilə tədbirlərin keçirildiyini deyərək, belə tədbirlərin sırasında həyatı və elmi fəaliyyəti Akademiyaya ilə bağlı olmuş görkəmli alimlərin yubileylərinin də qeyd olunduğunu bildirib. Akademik İsa Həbibbəyli böyük elm fədailərinin yubiley tədbirlərinin keçirilməsini həmin alimlərin fəaliyyətinə və xidmətlərinə göstərilən ehtiramın ifadəsi olmaqla yanaşı, həm də AMEA-nın inkişafının müəyyən mərhələlərinin tarixi olduğunu vurğulayıb. O, AMEA-nın müxbir üzvü Məqsəd Səttarovun 100 illiyinə həsr olunan bugünkü konfransın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun bazasında Akademiyamızın yubileyinə aid tədbirlər kimi mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib.

Görkəmli filosof Məqsəd Səttarovun fəaliyyətinin birbaşa Akademiyaya ilə bağlı olduğunu söyləyən AMEA rəhbəri onun uzun illər bu elm məbədində çalışdığını, Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunda namizədlik və doktorluq dissertasiyalarını müdafiə etdiyini bildirib. Qeyd edib ki, Məqsəd Səttarov, həmçinin Azərbaycan EA Fəlsəfə kafedrasının müdiri kimi gənc alimlərin hazırlanması sahəsində mühüm xidmətlər göstərmişdir.

Akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın müxbir üzvü Məqsəd Səttarovun Sovet dönməsində yaşayış fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, cəmiyyətin alt qatını yaxından görən, hələ 70-ci illərdə cəmiyyəti dərinlən dərk edən ziyalı olduğunu vurğulayıb.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, Məqsəd Səttarov 1964-cü ildə sosializm və kommunizm şəraitində "Azərbaycanda elmi ateizm nəzəriyyəsinin formalaşması və bərqərar olunması" mövzusunda elmlər doktorluğu dissertasiyasını uğurla müdafiə edib. Alimin elmi fəaliyyəti həmin dövrün filosoflarının taleyi ilə eyni şəkildə, o zamanki sosializm quruluşunun ideallarına uyğun inkişaf edib. Yüksək vətəndaşlıq ruhunun daşıyıcısı olmuş Məqsəd Səttarov cəmiyyəti düşündürəcək fikirləri söyləməklə, gəncləri o cəmiyyətin simasını dərinlən dərk etməyə, azərbaycançılığa xidmət etməyə yönəldib.

"Məqsəd Səttarov öz dövrünün ideallarına uyğun əsərlər yazsa da, həmin cəmiyyətin ümumi totalitar simasını həminə əvvəl dərk edən, onun məhvə məhkum olduğunu hiss edərək yeni nəsillərə çatdıran görkəmli filosof alimdir", - deyərək AMEA prezidenti bildirib.

Çıxışının sonunda akademik İsa Həbibbəyli Məqsəd Səttarovun "Fəlsəfə və ideologiya", "İnsan və cəmiyyət haqqında düşüncələr" kitablarının məziyyətlərindən danışib, filosof alimin zəngin irsinin bugünün işığında, azərbaycançılıq istiqamətində daha dərinlən tədqiq olunmasının vacibliyini qeyd edib.

Sonra Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun direktoru professor İlham Məmmədov "Məqsəd Səttarovun fəlsəfi görüşlərinə dair" adlı məruzəsini təqdim edərək alimin elmi fəaliyyəti və fəlsəfə elminə verdiyi töhfələr haqqında məlumat verib. Bildirib ki, Məqsəd Səttarovun elmi fəaliyyəti əsasən ateizm tarixi və nəzəriyyəsi, ictimai şüurun inkişaf qanunauyğunluqları istiqamətlərini əhatə edib. O, Azərbaycanın mənəvimədəni həyatında İslamın yeri, ictimai şüurun yeniləşdirilməsi və sağlamlaşdırılması, Azərbaycanda ateist fikir kimi məsələləri araşdırıb.

Məruzəçi qeyd edib ki, Məqsəd Səttarov 1950-ci illərin sonlarından etibarən taleyini ömürlük olaraq Fəlsəfə İnstitutu ilə bağlayıb. Təxminən otuz ildən çox Fəlsəfə kafedrasına rəhbərlik edən Məqsəd Səttarov gənc və perspektivli alimlərə daim qayğıkeş münasibət göstərmişdir. O, fəlsəfə, din, ontologiya, qno-seologiya və etikanın bir çox aktual problemlərinə həsr olunmuş otuz kitab, monoqrafiya və çoxsaylı məqalələr yazıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, alimin əsərləri çoxaspektlidir, fəlsəfə və ictimai elmlərin bir çox aktual məsələlərinə, maarifçilik ideyalarına həsr olunub. Onun cəmiyyət və ideologiya haqqında düşüncələri müəyyən maraq kəsb etməklə bərabər, həm də mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tədbirdə, həmçinin Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun direktor müavini tarix elmləri doktoru Eynulla Mədətli "Elmi rəhbər tələbkarlığı ilə səmimi qayğının vəhdəti", həmin institutun şöbə müdiri professor Rəna Mirzəzadə "XX əsr Azərbaycan fəlsəfəsində yeri və rolu olan Məqsəd Səttarov", şöbə müdiri professor Azər Mustafayev "Məqsəd Səttarov: fəlsəfi düşüncələrdə, yaddaşlarda və xatirələrdə", şöbə müdiri professor Sakit Hüseynov "Düşüncənin yolu: Məqsəd Səttarovun fəlsəfi elmə və Azərbaycanın mənəvi həyatına töhfəsi" və şöbə müdiri f.e.d. Arzu Hacıyeva "Məqsəd Səttarov opponent rolunda, yaxud zaman içində fəlsəfi dialoq" mövzularında məruzə ilə çıxış ediblər. Professor Rəbiyyə Aslanova çıxış edərək Məqsəd Səttarovun fəlsəfi irsinə münasibətini bildirib.

Vyetnamın Elm və Texnologiya Akademiyasının vitse-prezidenti ilə görüş

Mayın 8-də AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Vyetnamın Elm və Texnologiya Akademiyasının vitse-prezidenti prof. Dr. Tran Tuan Anh ilə görüşüb.

Qonağı Akademiyada görməkdən məmnunluğunu bildiren akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycanla Vyetnamın yaxın dost, tərəfdaş ölkələr olduğunu, ikitərəfli münasibətlərin hələ ötən əsrin ortalarında, Vyetnam Demokratik Respublikasının Prezidenti Ho Şi Minin 1959-cu ildə Azərbaycana səfəri ilə başladığını söyləyib. Qeyd edib ki, Vyetnamla əlaqələrə xüsusi önəm verən xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini olarkən 1983-cü ildə Vyetnama səfər edib, ikitərəfli münasibətlərimizin bugünkü təməllərini daha da gücləndirib.

Prezident İlham Əliyevin 2014-cü ildə Vyetnama səfəri zamanı vaxtilə Azərbaycanda oxuyan tələbələrle görüşdüyünü və səmimi mühitdə görüşün keçdiyini söyləyən AMEA rəhbəri bu münasibətin xalqlarımız arasında əlaqələrin səviyyəsini, qarşılıqlı hörmətin dərinliyini ifadə etdiyini vurğulayıb.

Vyetnam Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi To Lamin ölkəmizə səfəri, Prezident İlham Əliyevlə görüşü və imzalanmış sənədlərin ikitərəfli əməkdaşlığımızı yeni mərhələyə qaldıracağını bildiren akademik İsa Həbibbəyli bu ziyarət çərçivəsində elmi əlaqələr üçün də geniş imkanların açıldığını diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Vyetnamın Elm və Texnologiya Akademiyası ilə əməkdaşlığa hazır olduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli qonağa ölkəmizdə elm və təhsil sahəsində aparılan islahatlar, Elmlər Akademiyasının 80 ildə keçirdiyi şərəfli tarixi yol və bu gün fəaliyyət göstərdiyi istiqamətlər, süni intellekt və rəqəmsal texnologiyalar üzrə aparılan tədqiqatlar barədə məlumat verib. AMEA prezidenti bildirib ki, hazırda AMEA-nın üç müəssisəsində - Ədəbiyyat, Şərqşünaslıq və Tarix institutlarında Vyetnamla bağlı elmi tədqiqatlar aparılır və artıq Ədəbiyyat İnstitutunda ədəbi əlaqələrə dair kitab da nəşr edilib. Akademik İsa Həbibbəyli, o cümlədən ötən il Bakıda "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiya" mövzusunda beynəlxalq konfransın keçirildiyini və Vyetnamın Hanoi Universitetinin professoru Nguyen Van Çienin də tədbirdə iştirak etdiyini vurğulayıb.

Bu sahədə görülən işlərin başlanğıcı olduğunu deyən natiq, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan-Vyetnam əlaqələrinə dair başladığı işi Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyini bildirib və bu əlaqələrin inkişafına elmin də öz dəstəyini verməsi üçün AMEA-nın birgə əməkdaşlığa hazır olduğunu söyləyib.

Görüşdə çıxış edən Vyetnamın Elm və Texnologiya Akademiyasının vitse-prezidenti prof. Dr. Tran Tuan Anh səmimi qəbula və qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirib, AMEA-nın 80 illik yubileyi münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Dr. Tran Tuan Anh uzun illərə söykənən Azərbaycan-Vyetnam dostluq münasibətlərini yüksək qiymətləndirərək, elmi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsində maraqlı olduqlarını vurğulayıb, akademiylararası əməkdaşlıq memorandumunun imzalanması üçün akademik İsa Həbibbəyli Vyetnama dəvət edib.

Sovet hakimiyyəti illərində Vyetnamlı tələbələrin Azərbaycanda neft-qaz, təbiət və ictimai elmlər sahələrində təhsil aldıklarını deyən Dr. Tran Tuan Anh ölkəmizlə əlaqələrə xüsusi önəm verdiklərini, Vyetnam Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi To Lamin səfərinin bunun əyani göstəricisi olduğunu söyləyib.

Qonaq Vyetnamda elm-təhsil sahəsində aparılan islahatlardan danışdı, eləcə də AMEA ilə süni intellekt, rəqəmsal texnologiyalar və seysmologiya sahəsində əməkdaşlıq potensialını qeyd edib. O, təmsil etdiyi akademiyanın nəzdində iki universitetin də fəaliyyət göstərdiyini və elmi jurnallarının Scopus bazasında yer aldığını bildirib.

Görüşdə birgə əməkdaşlıq üçün müzakirələr aparılıb, qarşılıqlı xatirə hədiyyələri təqdim olunub. Vyetnamlı qonaqlar, o cümlədən AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binası ilə də tanış olublar.

Görüşdə Vyetnamın Elm və Texnologiya Akademiyasının Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdür müavini Nguen Xonq Zionq, AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının Xarici əlaqələr və beynəlxalq təşkilatlarla iş şöbəsinin müdiri biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Esmira İlqayeva və ictimaiyyətlə əlaqələr, mətbuat və informasiya şöbəsinin müdiri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ağahüseyn Şükürov da iştirak ediblər.

Türk dünyası ilə elmi əlaqələr genişlənir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti professor Aktotı Raimkulova ilə görüşüb. Görüşdə AMEA ilə Fondun elmi əməkdaşlıq məsələləri, ortaq layihələri müzakirə olunub.

Görüş zamanı 2026-cı ildə I Türkoloji Qurultayın keçirilməsinin 100 illik yubileyi münasibətilə təşkil ediləcək sərgilər, elmi konfranslar və kitab təqdimatları haqqında müzakirə aparılıb, habelə Akademiyaya ilə Fondun ortaq nəşrləri məsələlərinin perspektivləri gündəmə gətirilib.

Müzakirədə həmçinin 2025-2026-cı illərdə yubileyləri keçiriləcək Türk dünyasının görkəmli şəxsiyyətlərinin həyat və yaradıcılığına həsr olunan ortaq elmi layihələrin icrası məsələləri üzərində fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonda səmimi görüşə görə professor Aktotı Raimkulova akademik İsa Həbibbəyliyə təşəkkür

edib və ortaq elmi layihələrin icrasının Türk dünyasının mədəniyyətinin, ədəbiyyatının, dilinin inkişaf baxımından əhəmiyyətli olacağına inanımı bildirib.

«Springer Nature» nəşriyyatının vitse-prezidenti AMEA-da

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli «Springer Nature» nəşriyyatının genişləndirilmiş Şərqi Avropa üzrə vitse-prezidenti Dr. Aliaksandr Birukou ilə görüşüb.

Görüşdə çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli bu il Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaranmasının 80 illiyinin tamam olduğunu bildirib və AMEA-nın ötən müddət ərzində ölkəmizin inkişafında, elmin cəmiyyətin bir parçasına çevrilməsində mühüm rol oynadığını söyləyib. Azərbaycan elmində həyata keçirilən islahatlar barədə qonağa məlumat verən akademik İsa Həbibbəyli bu gün AMEA-da humanitar və ictimai elmlər, eləcə də seysmologiya istiqamətində tədqiqatların aparıldığını söyləyib.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, son illərdə Azərbaycan elminin beynəlxalq elmi mühitdə daha fəal şəkildə təmsil olunması prioritet istiqamətlərdən biridir və «Springer Nature» nəşriyyatı ilə əməkdaşlıq bu sahədə fəaliyyətə mü-

hüm töhfə verə bilər. AMEA rəhbəri bildirib ki, xüsusilə alimlərimizin monoqrafiya və elmi məqalələrinin «Springer Nature» kimi nüfuzlu nəşriyyatda çapının Azərbaycan elminin dünyada nüfuzunun artması, elmi tədqiqatlarımıza istinadların çoxalması baxımından faydalı olacağını vurğulayıb.

Akademik İsa Həbibbəyli elmi məqalələrlə yanaşı, Milli Elmlər Akademiyasını tanıdıracaq elmi-populyar kitabın və dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəviyə dair monoqrafiyanın «Springer Nature» nəşriyyatında nəşrinə dair fikir mübadiləsi aparıb.

Sonra çıxış edən «Springer Nature» nəşriyyatının genişləndirilmiş Şərqi Avropa üzrə vitse-prezidenti Dr. Aliaksandr Birukou təmsil etdiyi qurum barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, nəşriyyat tərəfindən açıq giriş (Open Access) imkanları ilə həm müəlliflərin, həm də oxucuların məqalələrə, nəşrlərə əlçatanlığına şərait yaradılır və elmin cəmiyyətdə nüfuzunu qoruması təmin edilir. Dr. Aliaksandr Birukou, həmçinin nəşriyyatın imkanları, jurnallara məqalələrin qəbulu, monoqrafiyaların çapına dair tələblər və digər bir sıra vacib məqamları diqqətə çatdırıb.

Görüşdə humanitar və ictimai elmlər sahəsində birgə fəaliyyət imkanlarına dair geniş müzakirələr aparılıb.

Sonra qonağa hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkilləri çəkdirilib.

Daha sonra «Springer Nature» nəşriyyatının rəsmisi AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binası ilə tanış olub.

Görüşdə AR ETN İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun baş direktoru akademik Əli Abbasov, Bakı Mühəndislik Universitetinin prorektoru AMEA-nın müxbir üzvü Ağası Məlikov və başqaları da iştirak ediblər.

Azərbaycanda arxeoloji və antropoloji tədqiqatlar: nəticələr və perspektivlər

Mayın 14-15-də AMEA-nın Əsas binasında Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə «Azərbaycanda arxeoloji və antropoloji tədqiqatlar: nəticələr və perspektivlər» mövzusunda elmi sessiya keçirilib.

Tədbir Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaradılmasının 80 illiyinə həsr edilib.

Əvvəlcə iştirakçılar Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun son dövrlərdə apardığı tədqiqatlar zamanı aşkar edilmiş mühüm artefaktların nümayiş olunduğu sərgi ilə tanış olublar.

Elmi sessiyanı giriş sözü ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycanın qədim tarixinin öyrənilməsində arxeoloji tədqiqatların əhəmiyyətindən danışdı, əsas məqsədin bu istiqamətdə aparılan araşdırmaları müasir elmi tələblər səviyyəsinə çatdırmaq olduğunu bildirdi.

O, İctimai Elmlər Bölməsinin hesabatı və AMEA-nın Ümumi yığıncağı çərçivəsində Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun təşkil etdiyi sərgilərdə institutun ötən il üzrə elmi fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş nailiyyətlərin nümayiş etdirildiyini söyləyib. İnstitutun arxeoloji ekspedisiyaları nəticəsində aşkar edilmiş yeni materialların gələcək elmi-tədqiqat işlərinin aparılması üçün geniş imkanlar açdığını qeyd edən akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb ki, arxeologiya elmi müasir dövrdə digər elm sahələri ilə qarşılıqlı əlaqələr nəticəsində öz inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsinə qədəm qoyub.

AMEA rəhbəri, yeniləşən Akademiyaya modelinə uyğun olaraq həyata keçirilən struktur islahatları çərçivəsində Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun adının dəyişdirilərək Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu adlandırıl-

ması barədə Nazirlər Kabineti qarşısında vəsatət qaldırıldığını və həmin vəsatət əsasında Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə yeni institutun formalaşdırıldığını diqqətə çatdırıb. Akademik İsa Həbibbəyli bu qərarın dövlət səviyyəsində qəbul edilən mühüm addımlardan biri olduğunu qeyd edərək bildirib ki, müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq institutda daxili imkanlar və mövcud ştat vahidləri hesabına islam dövrü arxeologiyası, etnoarxeologiya, məhkəmə arxeologiyası, Xəzər arxeologiyası, Qarabağ arxeoloji ekspedisiyası kimi yeni və təkmilləşdirilmiş elmi-tədqiqat strukturları yaradılıb.

AMEA rəhbəri son illərdə Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu tərəfindən Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində, o cümlədən işğaldan azad

olunmuş ərazilərdə genişmiqyaslı arxeoloji tədqiqatların aparıldığını, elmə məlum olmayan çoxsaylı maddi-mədəniyyət abidələrinin aşkar edildiyini qeyd edib. Akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın Rəyasət Heyəti tərəfindən arxeoloqlara dron və GPS cihazlarının təqdim edildiyini bildirərək, müasir texnologiyaların tətbiqinin arxeoloji tədqiqatların keyfiyyət və səmərəliliyini artıracağına əminliyini bildirib.

Akademik İsa Həbibbəyli arxeoloji tədqiqatlarda beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyətinə də toxunaraq, bu əlaqələrin Azərbaycan elminin dünyada təbliği baxımından önəmli olduğunu bildirib.

Sonra çıxış edən Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun direktoru, tarix üzrə fəlsəfə dok-

toru, dosent Fərhad Quliyev Azərbaycanda arxeologiya və antropologiya elm sahələrinin özünə aid inkişaf tarixinin olduğunu söyləyib. Bildirib ki, arxeoloji abidələrin xəritəsi ölkəmizin uzaq daş dövründən son orta əsrlərədək zəngin tarix və mədəniyyətə sahib olduğunu sübut edir. Yazıya qədərki təxminən iki milyon illik qədim tariximiz arxeoloji tədqiqatlar əsasında öyrənilir. Vurğulayıb ki, Qobustanda ilk arxeoloji qazıntılar, Gəncə-Qazax bölgəsində erkən əkinçilik mədəniyyətini əks etdirən qədim yaşayış yerləri, Mingəçevir, Örenqalada arxeoloji tapıntılar, Qarabağda paleolit dövrünə aid Azıx və Tağların kəşfi və s. ölkəmizin qədim tarixinin mövcudluğunu elmi dəlillərlə sübuta yetirmişdir.

Direktor azad edilmiş ərazilərdə beynəlxalq ekspedisiyaların fəaliyyət göstərməsinin qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri olduğunu vurğulayıb. Əlavə edib ki, Qarabağda arxeoloji tədqiqatlar əsasən Xocalı tunc dövrü «Kurqan çölü» və nekropolu, Ağdam şəhərindəki İmarət kompleksi, Üzərliktəpe Orta Tunc dövrü yaşayış məskəni, Azıx-Tağlar paleolit abidələri, Füzuli kurqanları və Zəngilan rayonundakı Şəhri şerifan orta əsr şəhər yeri - istiqamətləri üzrə aparılacaq. Xüsusi olaraq Qafqaz Albaniyasının maddi mədəni irsinin öyrənilməsi ayrıca bir istiqaməti təşkil edir.

Elmi sessiyada Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən ötən il Xocalı, Şəmkir, Şəhri-Şərifan, Muncuqlutəpə və Mərdəngölü nekropolları, Xaraba Gilan şəhər yerindəki İkinci Memorial kompleksi, Əlişə (Divəka) qalası, «Yuxarı Baş» Milli Tarix-Memarlıq Qoruğu, Əsgəran qalası, Türkiyənin İğdır vilayəti, Azərbaycanın cənub-şərq bölgəsi və digər ərazilərdə aparılan tədqiqatlar haqqında çıxışlar dinlənilib.

AMEA-da təmizlik və yaşıllaşdırma günləri davam edir

AMEA-nın Əsas binasının ərazisində yaz mövsümü ilə əlaqədar olaraq təmizlik, abadlaşdırma və yaşıllaşdırma işləri davam edir.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli və Akademiyanın Rəyasət Heyətinin üzvləri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının şəhərciyində yerləşən Nadir ağaclar parkında növbəti dəfə yaşıllaşdırma və abadlaşdırma işləri ilə tanış olub və əraziyə baxış keçiriblər.

Belə ki, AMEA-da təmizlik və yaşıllaşdırma günləri çərçivəsində ərazidə ölkəmizin iqlim şəraitinə uyğun əkilmiş 100-ə yaxın Azərbaycan florasının qədim və "Qırmızı kitab"ına düşmüş Gözəl ağcaqayın, Hırkan ağcaqayını, dəmirağac, Qafqaz xurması, Lənkəran akasiyası, şabalıdyarpaq palıd, Şərq çınarı, Naxçıvan florasına aid olan narbənd, eləcə də vələsyarpaq azatağac kimi ağaclara aqrotexniki qulluq göstərilib, torpağın sağlamlaşdırılması, parkın abadlaşdırılması, ağacların dərmanlanması, mühafizəsi, suvarma və s. işlər həyata keçirilib.

Bu münasibətlə AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli təmizlik və yaşıllaşdırma günləri ilə əlaqədar olaraq ətraf ərazilərdə də növbəti dəfə nadir ağac və gül kollarının əkilməsinin vacibliyini bildirib, ərazinin abadlaşdırılması və yaşıllaşdırılması ilə bağlı bir sıra tapşırıqları verib.

Qeyd edək ki, Nadir ağaclar parkı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyi münasibətilə 2023-cü ildə salınıb. Nadir ağaclar parkının yaradılmasında məqsəd ölkəmizdə ekologiyanın qorunması, təbiətə qayğı hissinin təbliği və ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasıdır. Akademiyaya şəhərciyində yerləşən Nadir ağaclar parkı yaşıllıq sahəsi olmaqla bərabər, gələcəkdə elmi-təcrübə baza rolunu da oynayacaqdır.

Yeni ağac fəngləri və gül kolları əkilib

AMEA ərazisində təmizlik və yaşıllaşdırma günləri çərçivəsində yeni ağac fəngləri və gül kolları əkilib.

Mayın 14-də AMEA-nın Əsas binasının ərazisində yaz mövsümü ilə əlaqədar aparılan təmizlik, abadlaşdırma və yaşıllaşdırma işləri çərçivəsində növbəti dəfə respublikamızın bölgələrindən gətirilmiş müxtəlif növ gül kolları və ağac fəngləri əkilib.

Ağacəkmə prosesində AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli və AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İradə Hüseynova iştirak ediblər.

Akademik İsa Həbibbəyli Akademiyaya ərazisində təmizlik, abadlaşdırma və yaşıllaşdırma günləri çərçivəsində aparılan ağacəkmə prosesinin ölkəmizdə həyata keçirilən yaşıllaşdırma və ətraf mühitin mühafizəsinə dəstək məqsədi daşıdığını, ekoloji balansın qorunmasına, biomüxtəlifliyin zənginləşdirilməsinə xidmət etdiyini söyləyib. Qeyd edib ki, bu günlərdə mütemadi olaraq keçirilən aksiyaya həm də ekoloji maarifləndirmə məqsədi daşıyır və elmi ictimaiyyətin ekoloji məsuliyyətini əks etdirir.

Akademik İsa Həbibbəyli nadir flora nümunələrinin toplanıldığı AMEA-nın şəhərciyində yerləşən Nadir ağaclar parkında yaşıllıq zonasının nadir ağac və gül növləri ilə daha da zəngindirəcəyini söyləyib, bu məqsədlə müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini çatdırıb.

Daha sonra ölkəmizin iqlim şəraitinə uyğun olaraq əkilmiş gül kolları və ağaclara texniki qulluq göstərilib.

Mayın-15-də də AMEA-nın Nadir ağaclar parkı müxtəlif gül növləri ilə zənginləşdirilib.

AMEA-nın Əsas binasının ərazisində yaz mövsümü ilə əlaqədar aparılan təmizlik, abadlaşdırma və yaşıllaşdırma işləri davam etdirilir.

Gənc dilçi doktorant və dissertantların «Sələflər və xələflər» respublika elmi konfransı

AMEA-nın Əsas binasında Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr edilmiş gənc dilçi doktorant və dissertantların «Sələflər və xələflər» mövzusunda respublika elmi konfransı keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun, elmi müəssisə və təşkilatlarının, AMEA-nın Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının, respublikanın ali təhsil müəssisələrinin nümayəndələri, gənc alimləri, doktorant və dissertantları iştirak ediblər.

Konfransı giriş nitqi ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli konfransın əsas məqsədinin ölkəmizin görkəmli dilçilərini yeni nəsllə tanımaq, gənc dilçiləri bir araya gətirmək, onları sələflərinin elmi irsi ilə tanış etmək, xələflərlə görüşdürmək, eyni zamanda gənclərə həmyaşıdları ilə ünsiyyət yaratmaq, təcrübə mübadiləsi aparmaq, araşdırmalarını təqdim etmək fürsəti vermək olduğunu deyib.

Akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, son illərdə AMEA-da gənc alimlərin elmi fəaliyyətinin dəstəklənməsi və təşviqi istiqamətində mühüm addımlar atılır, Akademiyada "Gənclər mükafatı" və "İlin gənc alimi" diplomu təsis olunub, Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının "Gənc tədqiqatçı" jurnalının sayı ildə 4 dəfəyə çatdırılıb, bir nömrəsi ingilis dilində çap edilir. Həmçinin gənclər üçün elmi konfranslar və yay məktəbləri təşkil olunur.

AMEA prezidenti həyata keçirilən tədbirlərə baxmayaraq, gənc yaşda müdafiə edənlərin sayının az olduğunu, bu istiqamətdə elmi rəhbərlərin və institut direktorlarının üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü deyib, doktorant və dissertantlara göstərilən qayğı və tələbkərlərin balansının bu məsələdə xüsusi rol oynadığını söyləyib.

AMEA-nın 80 illiyi ərəfəsində Dilçilik İnstitutunun təşkilatçılığı ilə gənc dilçi doktorant və dissertantların «Sələflər və xələflər» mövzusunda respublika elmi konfransının keçirilməsinin təqdirəlayiq olduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli bu addımın digər institutlar üçün də nümunə olacağını, gələcəkdə gənc ədəbiyyatçıların, tarixçilərin, filosofların və s. konfransların da keçirilə biləcəyini diqqətə çatdırıb.

Akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb ki, bugünkü tədbir 80 yaşlı Akademiyanın

gələcəyinə hesablanıb və elmi məktəblər yaratmış alimlərimizin ənənələri və nəsillər arasındakı estafet davam etdirilməlidir.

Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və zənginləşdirilməsi istiqamətində dilçi alimlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü deyən AMEA rəhbəri qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və qətiyyəti ilə 1978-ci ildə Azərbaycan dili Azərbaycan SSR-in Konstitusiyasına dövlət dili kimi daxil edilmiş, sonralar müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası qəbul edilərkən yenə Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Azərbaycan dili rəsmi dövlət dili statusu almışdır.

Natiq görkəmli dövlət xadiminin ana dilimizə göstərdiyi qayğının Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini və indiki qloballaşma dövründə Azərbaycan dilinin saflığının qorunması istiqamətində mühüm addımlar atıldığını söyləyib. Bildirib ki, Prezident İlham Əliyev andıçmə mərasimindəki nitqində Türk dünyasını bizim ailəməz adlandırıb və qarşımıza bu istiqamətdə vəzifələr qoyub.

"Azərbaycan daim türkologiya baxımından öndə olub və dünyada türkologiyanın mərkəzlərindən biri kimi tanınıb. SSRİ-nin nüfuzlu "Sovetskaya tyurkologiya" jurnalı məhz uzun illər Bakıda işıq üzü görüb. Türkologiya dilçiliyin önəmli istiqamətlərindən biridir. Son dövrlərdə Akademiyada dövlət başçısının Türk dünyası ilə bağlı tapşırığından irəli gələrək Dilçilik, Ədəbiyyat, Şərqşünaslıq, Tarix, Fəlsəfə və Sosiologiya, Memarlıq və İncəsənət institutlarında daxili imkanlar hesabına yeni şöbələr yaradılıb və geniş tədqiqatlar aparılır. 2026-cı ildə Bakıda Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinin keçirilməsini planlaşdırırıq. Həmçinin ötən il Mahmud Kaşğarının "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin Xəlid Xocayev tərəfindən edilmiş tərcüməsi 86 il sonra tapılaraq yenidən nəşr edilib və UNESCO səviyyəsində təqdimatı keçirilib. Bu Akademiyamızın, Azərbaycan elminin böyük nailiyyətidir və bunları davam etdirməli, türkologiya istiqamətində fəaliyyətimizi daha da genişləndirməliyik", - deyə akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib.

Natiq vurğulayıb ki, bu gün ölkəmizdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası fəaliyyət göstərir və komissiyanın sədrinin cənab Prezident İlham Əliyev olması dövlət başçısının Azərbaycan dilinə qarşı göstərdiyi diqqətin bariz nümunəsidir.

AMEA rəhbəri çıxışının sonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr edilmiş, eləcə də AMEA-nın 80 illiyi ərəfəsində ilk dəfə keçirilən gənc dilçi doktorant və dissertantların «Sələflər və xələflər» mövzusunda respublika elmi konfransının işinə uğurlar arzulayıb.

AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru professor Nadir Məmmədli bildirib ki, son illərdə gənc alimlərin beynəlxalq və respublika konfranslarının sayı artıb. Məqsəd akademik elmin dünya elminə inteqrasiyasını sürətləndirmək, onların birgə fəaliyyətinə şərait yaratmaq, gənc alimlərin səviyyəsini artırmaqdır. Nadir Məmmədli vurğulayıb ki, Dilçilik İnstitutu gəncləri yeniliklərə, innovasiyalara, yeni texnologiyalara, yönəltmək istiqamətində fəaliyyət göstərir: "Bu gün təşkil olunan gənc tədqiqatçıların respublika elmi konfransı da məhz bu fəaliyyətin tərkib hissəsidir. İnanıram ki, konfranslar gənclərin gələcəkdə ciddi tədqiqatçı kimi yetişməsində əhəmiyyətli rol oynayacaq. Çünki hər bir elmi konfrans əldə olunmuş elmi nəticələri təqdim etmək üçün yeni imkan deməkdir".

Nadir Məmmədli qeyd edib ki, dövlətin uğurlu siyasəti nəticəsində gənc alimlər elmi-ictimai həyatın bütün sahələrində fəal iştirak edirlər. Səvindirici haldır ki, elmi fəaliyyətlə məşğul olmağa qərar verən, özünün gələcəyini bu fəaliyyət sahəsində görənlər gənclərimizin sayı ildən-ildə artır.

Konfransda AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Həmkarlar Təşkilatının sədri filologiya elmləri doktoru Qətibə Mahmudova, Dilçilik İnstitutunun Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının sədri Arzu İsgəndərzadə çıxış edərək bildirdilər ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş dövlət gənclər siyasəti Azərbaycan gəncliyinin inkişafında dərin izlər buraxıb. Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən bu siyasət nəticəsində ölkədə gənclərin sosial inteqrasiyası, təhsili və ictimai fəallığı sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə olunub.

Konfransda doktorantlar Ülker Xəlilli "Azərbaycan dilinin "insanın emosional vəziyyəti" frazeosemantik sahəsində "təəccüb", Səffət Alp Yılmaz "Qərbi Azərbaycanda zootoponimlərin mənzərəsi", Tünzələ İsmayilova "XIV-XV əsr qıpcaq lüğətlərində toxuculuq leksikası" adlı məruzələrlə çıxış ediblər.

Tədbir öz işini bölmə iclasları ilə davam etdirib.

MEK-də faşizm üzərində Qələbənin 80 illiyi münasibətilə sərgi

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) faşizm üzərində qələbənin 80 illiyi münasibətilə sərgi təşkil edilib.

MEK-in fondlarındakı nəşrlər əsasında təşkil olunan sərgidə "Faşizm", "Qələbə günü", "Sovet Birliyinin Böyük Vətən müharibəsi", "Böyük Vətən müharibəsi illərində Azərbaycan", "Vətənə və elmə xidmət edirik", Fikrət Əmirovun "Böyük Vətən müharibəsi qəhrəmanlarının əziz xatirəsinə poema-rekviem: Azərbaycan simfonik süitəsi", "Akademik Ziya Bünyadov - 100: kataloq: Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kolleksiyası əsasında", "Veteranlar sıra-

cəbhədə xidmət etmiş azərbaycanlılar haqqında məlumat verilib.

Sərgi iki həftə müddətində davam edəcək.

mızdadır", "Mehdi Hüseynzadə haqqında", "Böyük Vətən müharibəsinin kitab fondu", "Böyük Vətən müharibəsinin neftçi veteranları", "Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanov" və digər nəşrlər təqdim edilir.

Kitablarda müharibənin və ona aparılan hadisələrin xronologiyası, döyüşlərin təhlili və iştirakçıların xatirələri əks olunub. Burada, həmçinin müharibədə Azərbaycanın rolu, milli qəhrəmanlar, cəbhədə və arxa

XX əsrdə zərurətdən yaranan Elmlər Akademiyasının gələcəyə ünvanlanan fəaliyyəti

"Yalnız Akademiyanın möhtəşəm keçmişinə məmnunluqla baxmaq kifayət deyil, həm də, ilk növbədə, yeni fəaliyyət sahələrini inkişaf etdirmək, elmin həqiqətən də texnoloji və ictimai tərəqqinin əsas mənbəyinə çevrilməsi üçün istiqamətlər müəyyənləşdirmək lazımdır."

Akademik S.İ. Vavilov

Arif HƏŞİMOV
akademik

(əvvəli ötən saylarımızda)

Sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik Mahmud Kərimov yubiley məruzəsi ilə çıxış etmişdir. Akademik Mahmud Kərimovun çıxışından:

"Möhtərəm cənab Prezident!
Hörmətli Akademiyaya üzvləri!
Hörmətli xanımlar və cənablar!

Bu gün biz xalqımızın ictimai-siyasi və mədəni fikirlərində müstəsna yeri və rolu olan, dünya elmində öz sözünü demiş müqəddəs elm məbədinin - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 60 illiyini qeyd edirik. Bu 60 ilik tarix qədim və möhtəşəm bir sivilizasiyaya əsaslanan milli-mədəni varisiyin, zəngin elmi ənənələr və məktəblər üzərində qurulan yeni bir təkamülün və inibahın yaşıdır.

1970-1980-ci illər Azərbaycan Elmlər Akademiyasının inkişafında xüsusi yer tutur. Respublikamızın iqtisadi, ictimai-siyasi və milli-mədəni tərəqqisi kontekstində Azərbaycan elmi böyük uğurlar əldə etdi. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev "müqəddəs elm ocağı" kimi qiymətləndirdiyi Akademiyanın tarixi taleyində həlledici rol oynamışdır.

Azərbaycan elmi bu müdrik və uzaqgörən rəhbərin simasında özünün ən böyük hamisini və qayğıkeşini tapdı. Bu sahəni hər zaman şəxsi diqqət və nəzarətində saxlayan ölkə başçısının həyata keçirdiyi məqsədyönlü tədbirlər sayəsində elm adamlarının maddi və mədəni problemləri ardıcıl şəkildə öz həllini tapmağa başladı, onların sosial vəziyyəti xeyli dərəcədə yaxşılaşdı.

Heydər Əliyev Azərbaycanın ali rəhbərliyinə ikinci dəfə qayıtdıqdan sonra da ölkəmizdə elmin inkişafı naminə ardıcıl olaraq mühüm tədbirlər həyata keçirirdi. Ulu Öndərin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına müstəqil dövlətimizin elmi-texniki siyasətini həyata keçirən ali dövlət orqanı statusu verməsi Akademiyanın yeni məzmununda işləməsinə hüquq, maddi-mənəvi özlü oldu, onun qarşısına məsul dövlət vəzifələri qoydu, xalqımızın intellektual potensialını inkişaf etdirmək, onun dünya elmi ilə inteqrasiyasına nail olmaq baxımından mühüm tarixi sənəd rolunu oynadı.

Möhtərəm cənab Prezident!

Alimlərimiz dövlətimizin müstəqilliyinin qorunmasını, ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin möhkəmləndirilməsini, demokratiyanın və iqtisadiyyatın inkişafını daim ümdə məqsəd kimi qəbul edərək, bütün səylərini bu vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün səfərbər etmişlər. Alimlərimiz respublika tarixinin həlledici məqamlarında dövlətimizə, ölkə Prezidentinə sadıqlıq nümayiş etdirmiş və ona dayaq olmuşlar.

Sizi əmin etmək istəyirəm ki, Akademiyanın alimləri respublikamızda iqtisadi-siyasi sabitliyi, milli-mədəni birliyi təmin edən siyasi xəttinizi daim dəstəkləyəcək, müstəqil dövlət quruculuğu prosesində öz intellektual imkanlarını əsirgəməyəcəklər".

Məruzə ətrafında çıxış etmişlər: Akademiklər Akif Əlizadə, Əli Abbasov və Bəkir Nəbiyev.

Yubiley mərasiminin sonunda akademik Mahmud Kərimov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə müraciət edərək demişdir:

"Möhtərəm cənab Prezident!

Sizin bugünkü mərasimdə şəxsən iştirak etməyiniz, Akademiyaya alimlərinin ünvanına söylədiyiniz xoş sözlər, alimlərimizi yüksək fəxri adlara, orden və medallara layiq görməyiniz Azərbaycan elminə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına, ümumiyyətlə, Azərbaycan alimlərinə göstərdiyiniz böyük diqqət və qayğınızın təzahürüdür. Bu diqqət və qayğıya görə Sizə bütün Azərbaycan alimləri, elmi ictimaiyyəti adından dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Xahiş edirəm, bugünkü görüşün xatirəsi kimi bizim kiçik hədiyyəmizi qəbul edəsiniz".

Akademik Mahmud Kərimov Prezident İlham Əliyevə AMEA-nın yubileyi münasibətilə xatirə

hədiyyəsini təqdim etmişdir. ("AZƏRBAYCAN" qəzeti, 15 dekabr 2005-ci il, səh.1-3)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Lev Landaunun 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında 22 yanvar 2008-ci il tarixli Sərəncam imzalamışdır. Sərəncamda deyilir: "2008-ci ildə Nobel mükafatı laureatı Lev Landaunun 100 illik yubileyi tamam olur. Bakıda anadan olmuş Lev Landau burada ilk təhsilini almış, gimnaziyanı və Bakı İqtisad Texnikumunu bitirmiş, Azərbaycan Dövlət Universitetində oxumuşdur. Dahi fizikin vətəni Bakı şəhərində Lev Landaunun 100 illik yubileyinin layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin".

Dünya şöhrətli alim, nəzəri fizikanın yaradıcılarından biri olan Nobel mükafatı laureatı, akademik Lev Davidoviç Landaunun 100 illik yubileyi respublika səviyyəsində layiqincə qeyd olunmuş, bu istiqamətdə bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, görkəmli alimin nəzəri fizika kursunun cildləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunaraq nəşr edilmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Xalq rəssamı, heykəltəraş Akif Əsgərov tərəfindən akademik L.D.Landaunun heykəli də hazırlanmışdır. Heykəl hazırda AR Elm və Təhsil Nazirliyinin Fizika İnstitutunun əsas binasının giriş dəhlizində yerləşdirilib. Akademik Yusif Məmmədliyəvin heykəlinin də müəllifi Xalq rəssamı, heykəltəraş Akif Əsgərovdur - red.

Akademik Lev Landaunun doğulub və 1924-cü ilə qədər yaşadığı ev (Nizami küçəsi, 62). Evi qarşısında vurulmuş xatirə lövhəsi və Fizika İnstitutundakı heykəl

Nobel mükafatı laureatı, akademik Lev Davidoviç Landaunun 100 illik yubileyi qeyd edildə onun "Atom Layihəsi"ndə iştirakı haqqında olan məlumatlar da məruzələrdə qeyd edilmişdir.

Məruzələrdə qeyd edilən və fəaliyyətləri həmyerlimiz Lev Landau ilə çox bağlı olan, elmi və pedaqoji fəaliyyətə Bakıda başlayan, sonradan elm tarixinə adları böyük hərfərlə yazılan Lev Landaunun həmkarları haqqında olan məlumatların da bir hissəsini məqaləyə əlavə etməyi məqbul hesab etdik.

Akademik Lev Landau "Atom Layihəsi"ndə Sovet atom bombasının "atası" adlandırılan, SSRİ Elmlər Akademiyasının akademiki, SSRİ-də atom layihəsinin baş elmi rəhbəri, nüvə enerjisindən dinc məqsədlər üçün istifadənin banilərindən biri olan İqor Vasilyeviç Kurçatovun 1944-cü il noyabrın 24-də L.P.Beriyaya ünvanladığı "Problem üzərində işləmək üçün cəlb edilməsi zəruri olan alimlər haqqında" tam məxfi məktub əsasında iştirak etmişdir. Məktubda qeyd edilir: "Professor, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru L.D.Landau, SSRİ Elmlər Akademiyasının Fizika Problemləri İnstitutunun Nəzəri şöbəsinin müdiri, Sovet İttifaqının ən dərin, istedadlı və bilikli nəzəriyyəçi fiziklərindən biridir. Onun işə cəlb edilməsi məsələsi mənim tərəfimdən yoldaş V.M.Molotova məruzəmdə qoyulmuşdu. Onun uran problemi üzərində işdə iştirakı uran atomunda baş verən əsas proseslərə dair dərin fiziki problemlərin həllində çox faydalı ola bilər". Eyni məktubda İ.V.Kurçatov P.L.Kapitsa, A.F.Ioffe, K.D.Sinelnikov və digərlərinin adlarını da çəkir. (Городец Б.Б. Круг Ландау: Физика войны и мир. / Предисл. Б.А.Кушнера. М.: Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2009, 272 с., стр.53).

Üç dəfə Sosialist Əməyi Qəhrmanı adı alan İqor Vasilyeviç Kurçatov (30.12.1902 - 7.02.1960) 1923-cü ilin noyabrında Bakıda Azərbaycan Politeknik İnstitutunun Fizika fakültəsində assistent vəzifəsində işləmişdir. Bakıda birlikdə işlədiyi professor Semyon Ustatinin tövsiyəsi ilə o, 1925-ci ildə akademik Abram İoffenin rəhbərliyi ilə Leninqraddakı Fizika-texniki İnstitutun elmi işçisi təyin edilmişdir. İ.V.Kurçatov 1941-ci ildə A.P.Aleksandrovlə birlikdə gəmilərin minalardan mühafizəsi problemini həll etmişdir. 1943-cü il martın 10-da 2 saylı laboratoriyanın

müdiri, 1943-cü ilin sentyabrında isə, MK-nın və Şəx-sən Stalinin tövsiyəsi ilə müxbir üzv səviyyəsini adlayaraq akademik seçilmişdir. O, SSRİ və Avropada ilk nüvə reaktorunun (1946), ilk sovet nüvə və termonüvə bombalarının və Obninsk şəhərində dünyada ilk atom elektrik stansiyasının (1954) yaradılmasına rəhbərlik etmişdir.

İ.V.Kurçatov 1927-ci il Bakıda işlədiyi vaxtdan tanıdığı həmkarı və dostu Kiril Sinelnikovun bacısı Marina Dmitriyevna Sinelnikova ilə ailə həyatı qurur.

Kiril Dmitriyeviç Sinelnikov (1901-1966) sovet eksperimental fiziki və sovet atom bombasının yaradılmasının görkəmli iştirakçılarından biri idi. O, 1923-cü ilin sentyabrında Bakının dəvəti ilə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Fizika və elektrotexnika kafedrasında müəllim vəzifəsində işləməyə başlamışdır. Ukrayna SSR Elmlər Akademiyasının akademiki (1948) olmuşdur.

SSRİ-də atom bombasının yaradılması işində (1945-1953-cü illərdə), sonra isə nüvə silahının istehsalında mühüm rol oynamış həmyerlimiz Boris Lvoviç Vannikov Bakıda neftçi ailəsində anadan olmuşdur (07.09.1897-22.02.1962). Yeniyetmə ikən ibtidai məktəbi bitirdikdən sonra neft mədənlərində fəhlə, sonra yol tikintisində, həmçinin zavodda mexanik işləmişdir. Bakı Politeknik Məktəbini 1918-ci ildə bitirərək 1920-ci ildə Moskvaya köçmüşdür. Orada N.E.Bauman adına Moskva Ali Texniki Məktəbində oxumuş və 1926-cı ildə oranı bitirmişdir.

B.L.Vannikovun vətəni Bakı şəhərində onun ölümündən 20 il sonra, 1982-ci ildə abidə-büstü qoyulmuşdur. Abidənin açılışında Ümummilli Lider Heydər Əliyev iştirak etmişdir.

Akademiklər İ.V.Kurçatovun, L.D.Landaunun və digərlərinin əldə etdikləri nailiyyəti akademik Y.B.Zeldoviç belə qiymətləndirmişdir: "1949-cu ilin avqustu - sovet atom silahının sınağı - bütün xalqın böyük, məqsədyönlü səyinin məntiqi nəticəsi idi, burada ölkənin müharibədən əvvəlki illərdə toplanmış elmi potensialının da rolu olmuşdur. Müharibədən əvvəlki rus dilində çap olunan əsərlərimizi ABS-də oxusaydılar, bu qədər təəccüblənməzdilər". (Городец Б.Б. Круг Ландау: Физика войны и мир. / Предисл. Б.А.Кушнера. М.: Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2009, 272 с., стр. 20).

Baxılan dövrün elmi nailiyyətlərdən biri akademik Z.Səmədzadənin rəhbərliyi ilə 2010-cu ildə 7 cildlik "Böyük İqtisadi Ensiklopediya"nın nəşr olunmasıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 26 aprel 2011-ci il tarixli illik Ümumi Yığıncağında iştirak etmişdir.

Yığıncağı AMEA-nın prezidenti Mahmud Kərimov giriş sözü ilə açaraq demişdir: "Möhtərəm cənab Prezident! Sizin Bakı şəhərinin unikal məmarlıq incisi sayılan Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası binasının əsaslı təmir və yenidən qurulmasından sonra onun açılış mərasimində iştirakınız, həmçinin əlamətdar hadisə olan Akademiyanın illik Ümumi Yığıncağına gəlməyiniz ölkəmizin elmi ictimaiyyəti tərəfindən böyük min-

nətdarlıq hissi ilə qarşılanı. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin həm sovet hakimiyyəti, həm də müstəqillik illərində elmin inkişafı sahəsində yeritdiyi ardıcıl siyasət nəticəsində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası qorunub saxlanılmış, fəaliyyət dairəsi xeyli genişləndirilmiş, səlahiyyətləri artırılmışdır. Azərbaycanda elmi-texniki potensialı qorumaq və inkişaf etdirmək, iqtisadiyyatı gücləndirmək, mədəniyyəti zənginləşdirmək, xalqın milli mənafeyini qorumaq baxımından onun qarşısında mühüm vəzifələr qoyulmuşdur. Siz Milli Elmlər Akademiyasının ölkəmizin iqtisadi, sosial və mədəni inkişafında, elmi kadrların hazırlanmasında rolunu, həmçinin Akademiyaya əməkdaşlarının yaradıcı əməyini qiymətləndirərək onların bir çoxunu müstəqil Azərbaycanın orden, medal və fəxri adlar ilə təltif etmişiniz. İcazə verin, hamınızın adından ali qonağı bir daha salamlayım və onu çıxış üçün tribunaya dəvət edim".

Prezident İlham Əliyev yığıncaqda giriş nitqi söylədi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqindən:

"Əziz dostlar!

Hörmətli xanımlar və cənablar!

İlk növbədə, mənə Akademiyaya dəvət etdiyinizə görə sizə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Bu gün Akademiyanın Ümumi illik Yığıncağı keçirilir. Əminəm ki, yığıncaq çox uğurlu keçəcəkdir və Azərbaycan elminin gələcək inkişafı üçün burada çox dəyərli fikirlər səslənəcəkdir.

Azərbaycan Elmlər Akademiyası 1945-ci ildən fəaliyyət göstərir. 1945-ci ildən bu günə qədər Akademiyaya böyük və uğurlu yol keçmişdir. Alimlərimiz Azərbaycanın inkişafına müxtəlif dövrlərdə dəyərli töhfələrini vermişlər. Məhz Heydər Əliyevin Azərbaycan elminə bütün dövrlərdə göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində elmin inkişafı sürətlə aparılırdı. Burada səsləndi və təsadüfi deyil ki, hakimiyyətə qayıdandan sonra onun Azərbaycan ictimaiyyəti ilə ilk görüşü məhz Akademiyada olmuşdur. Akademiyada Azərbaycanın intellektual elitası cəmlənib. Akademiyanın inkişafı Azərbaycanda elmin inkişafına birbaşa təsir göstərir.

Azərbaycan müstəqil dövlət kimi uğurlu siyasət aparır. Ölkəmiz inkişaf edir. Bu inkişaf özünü bütün istiqamətlərdə göstərir. Əlbəttə, elmin inkişafı da ümumi inkişaf templəri ilə uzlaşmalıdır. Azərbaycanda elmin, ali təhsilin, iqtisadiyyatın birliyi yaradılmalıdır. Bizim üçün elmin inkişafı ilə bağlı əsas məsələ prioritetlərin düzgün seçilməsidir. İşimizi bu prioritetlər üzərində qurmaq üçün konkret təkliflər verilməlidir. Azərbaycanda dünya səviyyəsində aparılan araşdırmalar da öz müsbət təsirini göstərmişdir. Əgər vaxtilə alimlərimiz böyük neft-qaz yataqlarını kəşf etməsəydilər və Azərbaycanın bu təbii resursları olmasaydı, müstəqil həyatımız başqa istiqamətdə inkişaf edə bilərdi. Neft-kimya sahəsində böyük perspektivlər vardır. Nəzərə alsaq ki, ölkəmizdə bu istiqamətdə bütün dövrlərdə çox güclü elmi məktəb olmuşdur, bu, iqtisadi gücümüzü artıracaq, yeni iş yerlərinin açılmasına gətirib çıxaracaqdır.

Bu gün ölkə qarşısında duran vəzifələr prioritetlər əsasında müəyyən edilib. Elm qarşısında duran məsələ də eyni qaydada həll olunmalıdır. Yəni də, demək istəyirəm ki, ilk növbədə, enerji təhlükəsizliyi məsələləri gündəlikdə durmuşdur. Gələcəkdə isə biz çoxşaxəli iqtisadiyyat yaratmaqla elmi əsaslara söykənərək, dayanıqlı inkişaf modelimizi qurmaliyiq. Dünyanın aparıcı elmi mərkəzləri ilə əməkdaşlıq səviyyəsi daha da güclü olmalıdır. Çünki bu sahədə bizdə olan potensial, hesab edirəm ki, hələ istədiyimizə cavab vermir. Bütövlükdə beynəlxalq elmi mərkəzlər ilə əməkdaşlıq daha da geniş olmalıdır. İnformasiya-kommunikasiya sektorunda uğurlarımız göz qabağındadır. Qısa müddət ərzində bu sahədə böyük nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bu gün MDB məkanında Azərbaycan İKT ilə bağlı ön sıralardadır. Ona görə, hesab edirəm ki, Akademiyada bu istiqamətdə daha da ciddi addımlar atılmalıdır. Bir sözlə, iqtisadi inkişafımızla, sənaye inkişafımızla bağlı çox konkret proqramlar vardır. Azərbaycan elmi bu istiqamətdə öz sözünü deməlidir.

(davamı 7-ci səhifədə)

XX əsrdə zərurətdən yaranan Elmlər Akademiyasının gələcəyə ünvanlanan fəaliyyəti

əvvəli 6-cı səhifədə

Humanitar elmlərlə bağlı məsələlər, əlbəttə ki, daim diqqət mərkəzindədir və bu sahədə aparılan işlər çox uğurludur, təqdirəlayiqdir. Hesab edirəm ki, Elmlər Akademiyası bu istiqamətdə çox uğurlu fəaliyyət göstərir. Sadəcə olaraq, qeyd etməliyəm ki, bu məsələ daim diqqət mərkəzində olmalıdır. Ana dilimizə hörmət və qayğı daimi olmalıdır. Biz ana dilimizi xarici təsirdən qorumalıyıq. Ana dilimiz bizim toxunulmaz sərvətimizdir. Mən çox şadam ki, tarixçilərimiz çox sanballı və əsaslı əsərlər yaradırlar. Xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mövcudluğu bizə diktə edir ki, bu sahəyə daha da böyük diqqət göstərək. Çünki bu bölgənin tarixi ermənilər tərəfindən daim saxtalaşdırılır, daim təhrif olunur. Şadam ki, alimlərimiz mənim çağırışma müsbət cavab verərək qısa müddət ərzində bu bölgənin tarixi ilə bağlı çox gözəl və real faktlara əsaslanmış əsərlər yaratmışlar. Başlıcası, İrəvan xanlığının tarixi ilə bağlı yaradılmış əsərlər xüsusi mənə daşıyır. Çünki, əfsuslar olsun ki, dünya birliyi demək olar bilmirdi ki, bugünkü Ermənistan dövləti tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaranmışdır. Zəngəzur mahalı qədim Azərbaycan torpağıdır və süni şəkildə Ermənistana verilmişdir. Zəngəzur mahalının Ermənistana verilməsi böyük ədalətsizlik idi. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycan elmi inkişaf etsin, yaşasın və Azərbaycan dövlətinə, Azərbaycanın milli maraqlarına həmişə olduğu kimi xidmət etsin".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Mahmud Kərimov dərin və məzmunlu çıxışına görə cənab Prezidentə minnətdarlığını bildirmişdir. Sonra akademik Mahmud Kərimov 2010-cu ildə AMEA-da və respublikanın digər elmi mərkəzlərində görülmüş işlərdən, il ərzində əldə edilən nailiyyətlərə dair hesabatı təqdim etmişdir.

Hesabat məruzəsi ətrafında AMEA-nın akademikləri - Akif Əlizadə, İsmayıl Hacıyev, Akif Hacıyev, Vaqif Fərzəliyev və Bəkir Nəbiyev çıxış etmişlər. Sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının hesabatı səsə qoyularaq təsdiq edilmişdir. AMEA-nın Rəyasət Heyətinin işi də qiymətləndirilmək üçün səsə qoyulmuş və qənaətbəxş hesab olunmuşdur.

Dövlət başçısı Akademiyanın illik Ümumi Yığıncağında yekun nitqi söyləmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yekun nitqindən:

"Mən burada səslənən təkliflərə münasibətimi bildirmək istəyirəm. Hesab edirəm ki, bu təkliflər çox dəyərlidir. Bunlar nəzərə alınacaq və müvafiq tapşırıqlar veriləcəkdir ki, qaldırdığınız məsələlər tezliklə öz həllini tapsın. Burada bir neçə məsələ qaldırıldı. İstərdim ki, öz fikrimi bildirim.

Kitabxananın tikintisi ilə bağlı verilən təklifləri dəstəkləyirəm. Müasir, gözəl kitabxananın tikintisinə böyük ehtiyac vardır. Əminəm ki, biz buna nail olacağıq.

Mən seysmoloji xidmətin inkişafı ilə əlaqədar verilən təkliflərə baxmağa hazıram. Əgər əlavə vəsait ayırmaq lazımdırsa, biz bunu edərik ki, bu sahədəki işi daha da təkmilləşdirək.

Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasında əsaslı təmir işləri gedir, daha doğrusu, bütün infrastruktur yenidən qurulur. Bu məqsədlər üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan vəsait ayrılmışdır. Mən bir müddət bundan əvvəl Şamaxı rayonunda olarkən orada gedən işlərlə tanış olmuşdum. Alimlərin yaşaması, fəaliyyəti, elmi-tədqiqatların aparılması üçün bütün işlər çox gözəl, müasir səviyyədə görülür. Yəni, hesab edirəm ki, bu rəsədxana dünya miqyasında öz müasirliyi və gözəlliyi ilə seçiləcəkdir.

Nizami Mərkəzinin yaradılması ilə əlaqədar səslənən təkliflər hesab edirəm ki, təqdirəlayiqdir. Heç kimdə şübhə yoxdur ki, Nizami Gəncəvi dəhi Azərbaycan şairidir. Bunu bütün dünya bilir. Əgər belə ehtiyac yaranıbsa ki, bunu kiməsə sübut edək, biz bunu çox asanlıqla sübut edə bilərik. Nizaminin xatirəsi hər bir azərbaycanlı üçün əzizdir, doğmadır. Nizaminin əsərləri əlbəttə ki, milli şüurumuzun tərkib hissəsidir.

Əziz dostlar, bir daha sizi ürəkdən salamlayıram. Əminəm ki, akademiyanın inkişafı bundan sonra da uğurlu olacaqdır. Verilən əlavə tapşırıqlar yaxın zamanlarda Akademiyanın inkişafına müsbət təsir göstərəcəkdir. Sağ olun!"

Akademik Mahmud Kərimov: "Möhtərəm cənab Prezident, alimlərin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması, sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, akademik və elmi məktəblərin qorunub saxlanması və elmi kadr hazırlığı işinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində apardığınız ardıcıl siyasətinizə görə Azərbaycan elmi ictimaiyyəti adından Sizə bir daha dərin təşəkkürümüzü bildiririk".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Mahmud Kərimov yığıncaqdan sonra Prezident İlham Əliyevə Akademiyanın strukturunda yer alan bəzi binaların inşası və yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirilən işlər barədə məlumat vermişdir. Dövlətimizin başçısı Akademiyanın digər hissələrində aparılan yenidənqurma və abadlıq işləri ilə də tanış olmuşdur.

Daima xatirələrdə yaşayan istedadlı alim

May ayının 19-da üzvi kimya və neft kimyası sahəsində tanınmış alim kimya elmləri doktoru professor Mais Əlihəsən oğlu Şahgəldiyevin anadan olmasının 90 ili tamam olur.

Mais Şahgəldiyev 1935-ci ildə Şəki şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1953-cü ildə Bakı şəhərində 6 sayılı məktəbi bitirdikdən sonra Moskva şəhərində Kimyevi Qorunma Hərbi Akademiyasına qəbul olmuşdur. 1956-cı ildə Akademiyada yenidən təşkil olunma ilə əlaqədar hərbi qulluğa göndərilmiş və həmin ildə də hərbdən tərxis olunmuşdur. 1956-1960-cı illərdə Azərbaycan (indiki Bakı) Dövlət Universitetinin kimya fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 1959-1962-ci illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Neft Kimya Prosesləri İnstitutunda əvvəlcə texnik və sonradan mühəndis vəzifəsində işləmişdir. 1965-ci ildə yeni yaradılan Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Aşqarlar Kimyası İnstitutuna (AKİ) keçmiş və orada 1965-1973-cü illərdə böyük mühəndis, aparıcı elmi işçi, laboratoriya müdirinin müavini işləmişdir. 1975-1986-cı illərdə AKİ-də "Antimikrob aşqarların sintezi" laboratoriyasının müdiri, 1987-1993-cü illərdə institutun elmi katibi və 1991-1993-cü illərdə "Mühafizəedici aşqarlar" laboratoriyasının müdiri olmuşdur. 1986-1987-ci illərdə Azərbaycan Bədən Tərbiyyəsi İnstitutunda Biokimya kafedrasının müdiri olmuş və biokimyadan mühazirələr oxumuşdur.

Mais Şahgəldiyev 1979-cu ildə "Tsikloalkil, haloidalkil aromatik birləşmələrin sintezinin qanunauyğunluqları və onların aşqar kimi tətbiqi" mövzusunda namizədlik, 1991-ci ildə "Oksaza- və diazatsiklanların heterometilləşməsi" mövzusunda doktorluq dissertasiya işini müdafiə etmiş və həmin ildə "Üzvi kimya" ixtisası üzrə professor elmi adına layiq görülmüşdür.

Mais Şahgəldiyev üzvi kimya və neft kimyaya dair elmi tədqiqatlar aparmışdır. Onun əsas elmi istiqaməti aromatik karbohidrogenlə-

rin alkülləşməsi, allilləşməsi və tsikloalkülləşməsi və aparılan sisteməlik elmi işlərin nəticəsində bir sıra qanunauyğunluqların aşkar edilməsindən ibarət idi. Xüsusilə, element üzvi birləşmələrin sintezi və onların funksional xassələri sahəsindəki gördüyü işlərin çox mühüm nəzəri və təcrübi əhəmiyyəti vardır. Mais Şahgəldiyev tərəfindən kəşf olunan 1,2 (1,3)- aminoalkanolların və ya 1,2 (1,3)-alkilendiaminlərin formaldehid və mütəhərrik hidrogenə malik birləşmələrlə "üçkomponenli" kondensləşmə-heterotsiklləşmə reaksiyası əvvəllərdə məlum olmayan - heterometilləşmiş 1,3-oksaza- və ya 1,3-diazatsiklanların istiqamətlənmiş sintezinə imkan vermişdir.

Professor Mais Şahgəldiyev neft məhsullarının bioloji zədələnmədən mühafizəsi məqsədi ilə aşqarların sintezi və tətbiqi sahəsindəki geniş elmi-tədqiqat işlərinə rəhbərlik edən alim idi. Heç təsadüfi deyildir ki, onun rəhbərlik etdiyi laboratoriya keçmiş SSRİ-də bu sahədə aparılan işlərin aparıcı müəssisəsi təyin edilmişdi. Onun rəhbərliyi ilə hazırlanan "Azin" və "Ukacid" çeşidli antimikrob aşqarları öz səmərəliliyinə, antimikrob təsir spektrinə görə analoji məqsəd üçün istifadə edilən xarici antimikrob aşqarları geridə qoymuşdur. Bu antimikrob aşqarları MDB-nin iri metal emalı müəssisələrin-

də, həmçinin Bakı Məişət Kondisionerləri zavodunda tətbiq edilmişdir.

Onun tərəfindən benzaldehidin nitrometanla kondensləşmə məhsulu əsasında işlənilib hazırlanmış "Nitrol" adlı biosid aşqar Vyetnamda aparılan istismar sınaqlarının nəticələrinə əsasən tropik şəraitlərdə istifadə olunan reaktiv yanacaqların bioloji zədələnmədən mühafizəsində istifadə edilmək üçün tövsiyə edilmişdir.

O, həmçinin keçmiş SSRİ-də ilk dəfə yaradılan yanacaqlar üçün tüstü əleyhinə İXP-706 aşqarının müəlliflərindən biri idi.

Mais Şahgəldiyev tərəfindən işlənilmiş yüksək təsirli "Tsiklazol" dezinfeksiyaedici-yuyucu vasitə respublikanın müxtəlif xəstəxanalarında tibbi avadanlıqların, xəstəxana otaqları və ərazinin dezinfeksiyasında istifadə edilmişdir.

Onun rəhbərliyi ilə həmçinin neftçixarmada istifadə edilən səthi aktiv maddələri (SAM) sulfatreduksiyaedici bakteriyaların təsirindən yaranan biodestruksiya qorumaq üçün yeni "Azin-6" reagenti yaradılmışdır. Mişovdağ neft yatağında aparılmış sınaqlar nəticəsində reagent tətbiqə tövsiyə edilmişdir. Reagentin SAM-a 0,2% əlavəsi heft hasilatını 8-10% artırır.

Professor Mais Şahgəldiyevin elmi fəaliyyəti 200-dən çox elmi işdə, o cümlədən ixtirlar üzrə 45 müəlliflik şəhadətnaməsində öz əksini tapmışdır. Onun rəhbərliyi ilə 10 elmlər namizədi yetişdirilmişdir. Elm yolunda sərf etdiyi gərgin əməyə görə "Şərəf nişanı ordeni", "Əmək veteranı" medalı, D.İ.Mendeleyev adına Ümumittifaq kimya cəmiyyətinin Mərkəzi və Respublika idarə heyətlərinin, həmçinin "Bilik" cəmiyyətinin diplom və tərifnamələrinə layiq görülmüşdür.

Mais Şahgəldiyev 1993-cü il mart ayının 4-də 58 yaşında qəflətən vəfat etmişdir.

Vaqif FƏRZƏLİYEV
AR ETN Aşqarlar Kimyası İnstitutunun baş direktoru, akademik

Tanınmış dilçi alim, professor Mahirə Hüseynova AMEA Naxçıvan Bölməsinin qonağı olub

AMEA-nın Naxçıvan Bölməsində görkəmli dilçi alim, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, filologiya elmləri doktoru, professor Mahirə Hüseynova ilə görüş keçirilib.

Tədbiri açan AMEA-nın Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev əvvəlcə qonağı iştirakçılara təqdim edib. Akademik, professor Mahirə Hüseynovanın həyat və yaradıcılıq yoluna nəzər salıb, onun elmi və pedaqoji fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini diqqətə çatdırıb, xüsusilə müasir Azərbaycan dilçiliyinə verdiyi töhfələri vurğulayıb. O, həmçinin qeyd edib ki, Mahirə xanım elmi fəaliyyəti ilə yanaşı, bədii yaradıcılıq sahəsində də fəallığı ilə seçilir. Müəllifi olduğu bir sıra şeirlərə musiqi bəstələnib və bu əsərlər böyük sevgi ilə ifa olunur.

İsmayıl Hacıyev çıxışında professor Mahirə Hüseynovanın elmi araşdırmalarında Ulu Öndər Heydər Əliyev irsinin və Qərbi Azərbaycan mövzusunun xüsusi yer tutduğunu qeyd edib. Çıxışının sonunda bölmə sədri qonağa bölmə alimlərinin yeni nəşr olunmuş elmi əsərlərini hədiyyə edib, ona elmi və bədii yaradıcılığında yeni uğurlar arzulayıb.

Professor Mahirə Hüseynova tədbirdə çıxış edərək doğma torpaqda olmaqdan böyük qürur və məmnunluq duyduğunu bildirib, elmi fəaliyyətinə və yaradıcılığına göstərilən diqqətə görə təşəkkür edib.

Görüş çərçivəsində professor Mahirə Hüseynova "Ümummilli lider Heydər Əliyev və Qərbi Azərbaycan" mövzusunda məruzə edib. Alim məruzəsində Ulu Öndərin fəaliyyətində Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsi, milli kimliyin qorunması, tarixi torpaqlarımızın bərpası, elmin, təhsilin inkişafı və cənub mövzusunun əhəmiyyətindən, gənclərin xarici ölkələrdə ali təhsil almasına göstərdiyi diqqət və qayğıdan bəhs edib.

Alimin Qərbi Azərbaycan mövzusunun tariximizdə və dövlətçilik tariximiz üçün önəmindən, soydaşlarımızın öz doğma ata-baba yurtdan deportasiya edilməsindən, toponimlərimizin məqsədli dəyişdirilməsindən danışib, tarixi həqiqətlərinin beynəlxalq aləmdə tanınması istiqamətində görülən işləri ətraflı şəkildə iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Məruzə Ümummilli Liderin qaçqın və məcburi köçkünlərə qayğısı, türkologiya sahəsində gördüyü işləri də əhatə edib. Alimin fikirləri tədbir iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Məruzənin sonunda Mahirə Hüseynova mövzu ilə bağlı qələmə aldığı şeirlərdən nümunələr səsləndirib, elmi tədqiqatlarının gələcək istiqamətləri ilə bağlı iştirakçıların suallarını cavablandırıb.

Daha sonra qonaq, müəllifi olduğu bir neçə kitabı akademik İsmayıl Hacıyevə hədiyyə edib. Görüşün sonunda xatirə şəklində çəkilib.

AMEA əməkdaşının əsərinin Rusiya səhnələrində növbəti uğurları

Rusiyanın Kirov vilayətinin Nolinsk şəhərində fəaliyyət göstərən "Fantazyorlar" Teatr Kollektivi AMEA-nın "Elm" nəşriyyatının direktor müavini Vüqar Haqverdiyevin "Qarınqulu ayı balası" pyesi əsasında hazırlanmış eyniadlı tamaşanın premyerasını təqdim edib.

Premyera Nolinsk şəhər Bələdiyyə dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsi 2 nömrəli "Kolobok" uşaq bağçasında baş tutub.

Tamaşa bağça uşaqları tərəfindən böyük sevinc ilə və alqışlarla qarşılanıb.

Səhnə əsərinin quruluşçu rejissoru teatrın rəhbəri Lyubov Yakurnovanın bildirdiyinə görə, sözügedən tamaşa Nolinsk digər bağçalarında da balaca izləyicilərə təqdim olunacaqdır.

Qeyd edək ki, artıq beynəlxalq səviyyədə tanınan "Qarınqulu ayı balası" pyesi Rusiyanın Rostov-na-Donu şəhərində yerləşən "Qorlinka (Qumru quşu) Uşaq Musiqili Teatrında da səhnələşdirilir və premyerasının mayın 27-də keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası doktoranturaya sənəd qəbulu elan edir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2 may 2025-ci il tarixli 275s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin, elmi müəssisə və təşkilatlarının 2025-ci il üçün doktorant hazırlığı üzrə qəbul planları"na və AMEA Rəyasət Heyətinin 8 may 2025-ci il tarixli 13/1 nömrəli qərarına əsasən, fəlsəfə doktoru hazırlığı üzrə doktoranturaya qəbul elan edir.

Qəbul şərtləri:

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya ali təhsil pilləsinin magistratura səviyyəsini bitirən (magistr dissertasiyasını müdafiə edən), yaxud təhsili ona bərabər tutulan Azərbaycan

Respublikasının vətəndaşları sənəd təqdim edə bilərlər.

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya qəbul olmaq istəyən şəxslər xarici dil, fəlsəfə və ixtisas fənnindən ali təhsil pilləsinin magistratura səviyyəsi üçün qüvvədə olan tədris proqramları həcmində qəbul imtahanları verirlər. Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçirilən xarici dil imtahanından keçid balını toplayan şəxslər fəlsəfə fənni üzrə imtahanda, fəlsəfə fənni üzrə "məqbul" qiymət alan şəxslər isə ixtisas fənni üzrə imtahanda iştirak etmək hüququ əldə edirlər.

Sənəd qəbulu portal.edu.az vasitəsilə 13 may 2025-ci il tarixindən 2 iyun 2025-ci il tarixi saat 18:00-dək həyata keçiriləcək. Sənəd qəbulu ilə bağlı əlavə məlumat almaq üçün el-

mi müəssisələrin Təhsil şöbələrinə müraciət etmək olar.

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya qəbul üçün aşağıdakı sənədlər, eyni zamanda paralel olaraq AMEA-nın müvafiq elmi müəssisələrinə də təqdim edilməlidir:

- elmi müəssisənin rəhbərinin adına ərizə;
- kadrların şəxsi-qeydiyyat vərəqi;
- tərcümeyi-hal;
- 2 ədəd fotosəkil (3x4 sm ölçüdə);
- iş stajı olanlar üçün əmək kitabçasından çıxarış;
- iş yerindən xasiyyətnamə;
- çap olunmuş elmi işlərin siyahısı və ya seçilmiş ixtisas üzrə referat;
- ali təhsil müəssisəsini bitirmək haqqında diplomun notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (xarici ölkələrdə təhsil almış Azərbaycan Res-

publikasının vətəndaşları üçün təhsil haqqında sənədlərin tanınması ilə bağlı şəhadətnamə);

- şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti;
- xarici dil bilikləri üzrə beynəlxalq sertifikatın surəti (IELTS, TOEFL, TestDaf, DELF, DALF, STANAG, Cambridge English Qualifications - olduğu halda).

Qeyd edək ki, xarici dil üzrə qüvvədə olan beynəlxalq dil sertifikatına malik olan şəxslər xarici dil üzrə qəbul imtahanından azad olunurlar. Beynəlxalq dil sertifikatının imtahan nəticələrinin keçid balına ekvivalentliyini Dövlət İmtahan Mərkəzi müəyyənləşdirir.

Əlavə məlumat üçün əlaqə nömrəsi:

(+994 12) 539 30 60

E-mail: eti@science.az

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il
2 may tarixli 275s nömrəli
Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası 2025-ci il üçün fəlsəfə doktoru hazırlığı üzrə doktoranturaya qəbul planı

İxtisasın şifri	İxtisasın adı	Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə					
		doktorantura					
		cəmi	o cümlədən				
			bütçə hesabına		ödənişli əsaslarla		
			əyani	qiyabi	əyani	qiyabi	
1	2	3	4	5	6	7	
Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu							
5715.01	Ədəbiyyat nəzəriyyəsi, ədəbi təhlil və təhqid	2	1	1			
5716.01	Azərbaycan ədəbiyyatı	4	2	2			
5717.01	Türk xalqları ədəbiyyatı	3	2	1			
5718.01	Dünya ədəbiyyatı (ingilis)	2	1	1			
Cəmi:		11	6	5			
Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu							
5701.01	Tətbiqi dilçilik	1					1
5704.01	Dil nəzəriyyəsi	3		2			1
5706.01	Azərbaycan dili	3		3			
5708.01	German dilləri	1		1			
5710.01	Türk dilləri	4		2			2
Cəmi:		12		8			4
Memarlıq və İncəsənət İnstitutu							
6214.01	Kino, tele və digər ekran sənətləri	1		1			
6218.01	Dekorativ tətbiqi sənət	1	1				
6401.01	Memarlıq nəzəriyyəsi və tarixi, abidələrin bərpası və rekonstruksiyası	1		1			
Cəmi:		3	1	2			
Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu							
3355.01	Dokumentalistika, sənədsünaslıq və arxivşünaslıq	1		1			
5509.01	Tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və tarixi tədqiqat üsulları	1		1			
5721.01	Mətnşünaslıq, mənəvi-mədəni irsə dair qədim əlyazmaların işlənməsi (tərcüməsi, tədqiqi və nəşrə hazırlanması)	1		1			
Cəmi:		3		3			

1	2	3	4	5	6	7
Folklor İnstitutu						
5716.01	Azərbaycan ədəbiyyatı	1		1		
5719.01	Folklorşünaslıq	4	1	3 (ADPU üçün 1 məqsədli yer)		
Cəmi:		5	1	4		
Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu						
5102.01	Etnoqrafiya və etnologiya	4	1	1		2
5502.01	Ümumi tarix	2			1	1
5503.02	Vətən tarixi	10	5	4		1
5507.01	Beynəlxalq münasibətlər tarixi	2				2
5509.01	Tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və tarixi tədqiqat üsulları	3	1	2		
Cəmi:		21	7	7	1	6
Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu						
5505.02	Arxeologiya	4	2	2		
Cəmi:		4	2	2		
Akademik Ziya Bünyadov adına Şerqşünaslıq İnstitutu						
5502.01	Ümumi tarix	1		1		
5704.01	Dil nəzəriyyəsi	1		1		
5710.01	Türk dilləri	1		1		
5711.01	İran dilləri	1		1		
5713.01	Sami dilləri	2	1	1		
5714.01	Müqayisəli-tarixi və müqayisəli-tipoloji dilçilik	1		1		
5717.01	Türk xalqları ədəbiyyatı	2	1	1		
5718.01	Dünya ədəbiyyatı (fars, ərəb)	2	1	1		
5901.01	Beynəlxalq münasibətlər	1		1		
7214.01	Dinin tarixi və fəlsəfəsi	1		1		
Cəmi:		13	3	10		
Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutu						
5908.01	Siyasi nəzəriyyə	1	1			
6310.01	Sosial problemlər	3	1	2 (ADPU üçün 1 məqsədli yer)		
6312.01	Sosiologiyanın nəzəriyyəsi, metodologiyası və tarixi	2	1	1		
7201.01	Bilik fəlsəfəsi	1	1			
7207.01	Sosial fəlsəfə	2	1	1		
7210.01	Fəlsəfə tarixi	1	1			
7211.01	Estetika	2	2			
7212.01	Etika	1	1			
7213.01	Dinşünaslıq	2	1	1		
7214.01	Dinin tarixi və fəlsəfəsi	2	1	1		
Cəmi:		17	11	6		
Yekun:		89	31	47	1	10

Alimlər Günəş sistemində doqquzuncu planetin mümkün namizədini aşkar ediblər

Astronomlar Günəş sistemində mümkün doqquzuncu planeti aşkar ediblər. "9-cu Planet" adlandırılan bu yeni planet Günəşdən çox uzaq məsafədə yerləşə bilər və bir tam dövrünü 10-20 min Yer ili ərzində başa vurur.

Bu planetin ölçüləri Neptunla müqayisə edilə bilər, lakin Günəşdən 20-30 dəfə daha uzaq məsafədə yerləşir.

Tədqiqatın nəticələri "Publications of the Astronomical Society of Australia" jurnalında dərc olunub. Hələlik müstəqil elmi ekspertizadan keçməyib. Planetin mövcudluğunu təsdiq edən əsas sübut kimi Koyper qurşağındakı obyektlərə göstərdiyi təsir göstərilir, belə ki, bu qurşağ Neptunun orbitindən kənarda yerləşən və çoxlu kiçik göy cisimlərinin toplanmış ərazidir.

Əgər bu planet həqiqətən mövcudursa, bu, bəzi obyektlərin qeyri-adi orbitlərini izah edə bilər. Astronomların fikrincə, onun cazibə qüvvəsi Koyper qurşağındakı bəzi cisimlərin Günəş sisteminin qalan hissəsinə əks istiqamətdə hərəkət etməsinin səbəbi ola bilər.

Alimlər 1983-2006-cı illər arasında aparılmış infraqırmızı müşahidələrdən

istifadə edərək parlayan obyektlər aşkar ediblər. Bu obyektlər yavaş hərəkət edən uzaq bir planet ola bilər.

Əgər 9-cu Planetin mövcudluğu təsdiqlənərsə, o zaman 2006-cı ildə Beynəlxalq Astronomiya İttifaqının qərarı ilə planetlər siyahısından çıxarılıb cırdan planetlər kateqoriyasına aid edilmiş Plutonun yerini rəsmi şəkildə tuta bilər.

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Arif Həşimov, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

В свете призывов современности

Президент Ильхам Алиев обогатил и расширил дело, начатое гениальным лидером Гейдаром Алиевым

8 мая в здании Президиума НАНА состоялась научная конференция "Национальная академия наук Азербайджана: от Гейдара Алиева - к Ильхаму Алиеву", посвященная 102-й годовщине со дня рождения общенационального лидера Гейдара Алиева. В мероприятии приняли участие президент НАНА академик Иса Габиббейли, члены президиума, советники НАНА, заведомы аппарата президиума, молодые ученые и представители научных учреждений и организаций академии.

Открыв конференцию вступительным словом, академик Иса Габиббейли сообщил, что 102-я годовщина со дня рождения общенационального лидера Гейдара Алиева отмечается в нашей республике повсеместно посредством мероприятий, которые проводятся в НАНА, факты о жизни и многогранной деятельности выдающегося государственного деятеля доводятся до общественности, особенно до молодого поколения.

Готовность к национальному пробуждению

Сказав, что в течение всей своей жизни гениальный лидер играл важную роль в судьбе азербайджанского народа, академик добавил, что уже в годы советской власти он готовил наш народ к национальному пробуждению, развивал идеологию азербайджанства и уделял особое внимание подготовке профессиональных национальных кадров. Академик отметил, что благодаря инициативе и решительности общенационального лидера наш родной язык получил статус государственного, что нашло официальное подтверждение в Конституции Азербайджанской ССР в 1978 году; по инициативе Гейдара Алиева в 1971 году был создан Военный лицей имени Джамшида Нахчыванского, в котором шла подготовка национальных офицерских кадров, и тем самым было обеспечено фор-

мирование профессионального состава азербайджанской армии, который принял участие в двух карабахских войнах. Гениальный лидер, продолжил академик Иса Габиббейли, внёс весомый вклад и в развитие таких сфер, как наука, образование, литература, культура, искусство, представители интеллигенции, которые были вращены в тот период, в дальнейшем сыграли важную роль в судьбе нашего народа и национальном пробуждении.

Руководитель НАНА сообщил, что в 1990-х гг. наш народ видел выход из пережитых трагедий в возвращении Гейдара Алиева к власти, после чего за короткое время был положен конец хаосу в стране, обеспечена стабильность, начаты реформы, нацеленные на построение современной армии, подписан "Контракт века", обеспечивший развитие экономики, принята первая Конституция Азербайджана, налажены и расширены международные связи, одним словом, началось строительство новой страны.

НАНА-80: юбилей на высоком уровне

Академик Иса Габиббейли отметил, что Президент Ильхам Алиев обогатил и расширил дело, начатое гениальным лидером, в свете призывов современности, вследствие чего Азербайджан стал одним из ведущих государств не только региона, но и всего мира, были полностью восстановлены территориальная целостность и

суверенитет республики. "Сегодня Азербайджан, - продолжил академик Габиббейли, - известен в мире как государство, призывающее всех к миру. Наш Президент воспринимается в качестве сильного лидера не только в Азербайджане и регионе, но и во всём мире".

Отметив, что и общенациональный лидер Гейдар Алиев, и Президент Ильхам Алиев сыграли важную роль в истории и судьбе Национальной академии наук Азербайджана, оратор подчеркнул, что впервые юбилей НАНА отмечался на государственном уровне именно по инициативе общенационального лидера в 1975 году, тогда же Академия наук была удостоена ордена Дружбы народов, а в начале 90-х гг. прошлого века великий лидер положил конец всем вопросам, возникшим по поводу дальнейшей судьбы Академии наук, периодически встречался с представителями интеллигенции, давал им свои поручения и рекомендации. Архитектором успехов, достигнутых НАНА в последние годы, продолжил академик, является Ильхам Алиев, именно главой государства подписаны распоряжения о праздновании 60-, 70- и 80-летнего юбилеев Академии наук. Руководитель НАНА отметил, что в свете распоряжения главы государства от 18 марта текущего года 80-летний юбилей академии будет отмечаться на высоком уровне как у нас в республике, так и вместе с академиями наук дружественных и братских стран.

С особой заботой о науке

Сегодня НАНА, пользуясь широкими возможностями, представленными главой государства, реализует мероприятия, нацеленные на популяризацию отечественной науки в мире, расширение международных связей и своих

прав и полномочий во влиятельных научных структурах мира.

Академик Иса Габиббейли подчеркнул: "За построение независимого и сильного государства азербайджанский народ благодарен общенациональному лидеру Гейдару Алиеву и Президенту Ильхаму Алиеву. Если бы не было их, не было бы сегодняшнего развивающегося Азербайджана. Не было бы Победы в Карабахе, движения "Великое возвращение", не было бы Академии наук. Мы благодарны нашим выдающимся государственным деятелям за особую заботу о науке в Азербайджане".

Затем с докладами выступили академик-секретарь НАНА академик А.Гашимов ("Гейдар Алиев - создатель периода возрождения Академии наук"), ведущий научный сотрудник Института истории и этнологии НАНА, доцент Т.Керимова-Коджаева ("Заслуги Гейдара Алиева в сфере построения НАН в период независимости"), заведомо науки и образования аппарата Президиума НАНА, доцент С. Хавери ("Период Ильхама Алиева в развитии НАНА: этап модернизации, обновления и реформ").

Об исторических заслугах общенационального лидера Гейдара Алиева и Президента Ильхама Алиева перед Азербайджанским государством и народом, их заботе об отечественной науке и ученых рассказали вице-президенты НАНА академики Р.Алигулиев и И.Гусейнова, советник НАНА академик А.Гарибов.

Подводя итоги, академик Иса Габиббейли сообщил, что ученые Азербайджана сплочены вокруг преемника общенационального лидера - Президента Ильхама Алиева, поддерживают проводимую им внутреннюю и внешнюю политику и своими исследованиями вносят вклад в развитие страны.

В свете современных реалий

стр. 10 ➡

В НАНА продолжают дни по благоустройству и озеленению

стр. 11 ➡

Очередную археологическую конференцию планируется провести в Карабахе

стр. 11 ➡

Academician Isa Habibbeyli participated in the Medical Festival

page 12 ➡

Открывая новые горизонты

Между Азербайджаном и Вьетнамом -
высокий уровень отношений и глубокое взаимоуважение между народами

8 мая президент НАНА академик Иса Габибейли встретился с вице-президентом Вьетнамской академии наук и технологий профессором Тран Туан Анем. поприветствовав гостя, академик Иса Габибейли сообщил, что Азербайджан и Вьетнам являются дружественными странами-партнерами.

Двусторонние связи между двумя государствами начали развиваться ещё с середины прошлого века, когда в 1959 году Президент Вьетнамской Демократической Республики Хо Ши Мин совершил визит в Азербайджан. Академик отметил, что общенациональный лидер Гейдар Алиев придавал особое значение связям с Вьетнамом, в 1983 году, будучи первым заместителем председателя Совета министров СССР, он посетил Вьетнам, укрепив тем самым фундамент сегодняшних двусторонних взаимоотношений.

Сказав, что во время визита Президента Ильхама Алиева во Вьетнам в 2014 году глава государства встретился с лицами, которые в свое время получили образование в Азербайджане, руководитель НАНА добавил, что встреча прошла в очень искренней атмосфере, что свидетельствует о высоком уровне отношений и глубоком взаимоуважении между нашими народами.

Традиции и современные тенденции

Визит генерального секретаря Центрального комитета Компартии Вьетнама То Лама в нашу страну,

продолжил академик Иса Габибейли, его встреча с Президентом Ильхамом Алиевым и подписание двусторонних документов заложили начало нового этапа сотрудничества между нашими странами, данный визит открывает новые горизонты и для развития научных связей.

Академик Иса Габибейли подчеркнул, что Национальная академия наук Азербайджана заинтересована в сотрудничестве с Вьетнамской академией наук и технологий, и рассказал о реформах, которые проводятся в нашей стране в сфере науки и образования, а также о славном историческом пути, который прошла Академия наук на протяжении 80-ти лет, сферах ее деятельности и исследованиях, которые ведутся сегодня в области искусственного интеллекта и цифровых технологий.

Руководитель НАНА отметил, что в настоящее время в трёх учреждениях НАНА - институтах литературы, востоковедения, истории и этнологии - ведутся научные исследования, связанные с Вьетнамом, в Институте литературы уже издана книга о двусторонних литературных связях. В прошлом году, продолжил академик Иса Габибейли, в Баку состоялась международная конференция "Литература народов Азии: традиции

и современные тенденции", в которой принял участие и профессор Ханойского университета.

Отметив, что это лишь начало налаживания двусторонних связей, академик Иса Габибейли добавил, что работу, которую начал великий лидер Гейдар Алиев для установления связей между Азербайджаном и Вьетнамом, успешно продолжает Президент Ильхам Алиев, НАНА также готова к двустороннему сотрудничеству.

Расширяя научное сотрудничество

В своем выступлении профессор Тран Туан Ань поблагодарил

азербайджанскую сторону за сердечный прием и гостеприимство, а также поздравил НАНА с 80-летним юбилеем. Он высоко оценил многолетние дружеские взаимоотношения между Азербайджаном и Вьетнамом, выразил заинтересованность в ещё большем расширении научного сотрудничества и пригласил академика Ису Габибейли во Вьетнам для подписания Меморандума о меакадемическом сотрудничестве.

Кроме того, высокий вьетнамский гость сообщил, что в годы советской власти вьетнамские студенты получали образование в Азербайджане по специальностям, охватывающим нефтегазовые, естественные и общественные науки, и под-

черкнул, что Вьетнам придает особое значение развитию связей с нашей страной, наглядным показателем этого является визит Генерального секретаря ЦК Компартии Вьетнама То Лама в Азербайджан.

Затем он подробно рассказал о реформах, которые проводятся во Вьетнаме в сфере науки и образования, отметил потенциал сотрудничества с НАНА в области искусственного интеллекта, цифровых технологий и сейсмологии и отметил, что при академии, которую он представляет, функционируют два университета, а научные журналы организации входят в базу Scopus.

В ходе встречи стороны обсудили перспективы дальнейшего развития, а затем обменялись подарками. Затем гости ознакомились со зданием Президиума НАНА.

Отметим, что во встрече приняли участие заместитель заведующего отделом международных связей Вьетнамской академии наук и технологий Нгуен Хонг Зьонг, заведомо по внешним связям и работе с международными организациями аппарата Президиума НАНА доктор философии по биологии, доцент Эмира Алирзаева и заведомо по связям с общественностью, печати и информации аппарата Президиума НАНА доктор философии по филологии, доцент Агагусейн Шукюров.

В свете сегодняшних реалий

Богатое наследие ученого-философа Магсада Саттарова
должно быть глубоко изучено с позиций азербайджанства

12 мая при совместной организации Президиума НАНА и академического Института философии и социологии состоялась республиканская научная конференция "Выдающиеся деятели азербайджанской философии - Магсад Саттаров", посвященная 100-летию юбилею видного ученого-философа, члена-корреспондента НАНА Магсада Саттарова.

Мероприятие, которое проходило в Институте философии и социологии, вступительной речью открыл президент НАНА академик Иса Габибейли. Сказав, что в свете Распоряжения Президента Азербайджанской Республики от 18 марта 2025 года "О праздновании 80-летия Национальной академии наук Азербайджана" в НАНА проводятся различные мероприятия, охватывающие различные сферы и темы, академик добавил, что среди этих мероприятий особое место занимают юбилеи выдающихся ученых, жизнь и научная деятельность которых связана с Академией наук.

В рамках юбилея НАНА

Академик сообщил, что празднование юбилеев деятелей науки является выражением почтения к деятельности и заслугам этих ученых, а также направлено на популяризацию определенных этапов развития НАНА, и конференция, посвященная 100-летию члена-корреспондента НАНА Магсада Саттарова, является важным мероприятием, которое проводится на базе Института философии и социологии в рамках юбилея самой Академии наук.

Руководитель НАНА отметил, что деятельность выдающегося ученого напрямую связана с академией, он долгие годы работал в этом храме науки, защитил в тогдешнем Институте философии и права кандидатскую и докторскую диссертации. Кроме того, будучи завкафедрой философии Академии наук, он внес огромный вклад в подготовку молодых кадров.

Член-корреспондент НАНА Магсад Саттаров жил и работал в советские годы, продолжил академик Иса Габибейли, видел общество изнутри и ещё в 70-е гг. глубоко осознал процессы, идущие в нем.

Руководитель НАНА сообщил, что в 1964 году, в период социализма и коммунизма, Магсад Саттаров с успехом защитил докторскую диссертацию на тему "Формирование и становление теории научного

атеизма в Азербайджане". Академик добавил, что, хотя научная деятельность ученого, как и других философов того времени, развивалась в соответствии с идеалами социалистического строя, Магсад Саттаров обладал твердой гражданской позицией, думал об обществе и призывал молодежь глубоко изучать идущие в обществе процессы и служить азербайджанству.

Знания - молодому поколению

Академик Иса Габибейли подчеркнул: "Хотя Магсад Саттаров создавал труды в соответствии с идеалами своего времени, он раньше всех осознал тоталитарную сущность того общества, чувствовал его крах и передавал свои знания молодому поколению".

В заключение своего выступления академик Иса Габибейли рассказал о достоинствах трудов Магсада Саттарова "Философия и идеология", "Мысли о человеке и обществе", отметив при этом, что богатое наследие ученого-философа должно быть глубоко изучено в свете сегодняшних реалий с позиций азербайджанства.

Затем с докладом "О философских взглядах Магсада Саттарова" выступил директор Института философии и социологии (ИФС) НАНА профессор Ильхам Мамедзаде. Говоря о научной деятельности ученого и его вкладе в развитие философии, профессор сообщил, что научная деятельность Магсада Саттарова охватывала такие сферы, как история и теория атеизма, закономерности развития общественного сознания, он изучал место ислама в духовной и культурной жизни Азербайджана, вопросы, связанные с обновлением и оздоровлением общественного сознания, историей развития атеистической мысли в республике.

Навсегда с философией

Докладчик отметил, что с конца 50-х годов прошлого столетия Магсад Саттаров навсегда связал свою судьбу с Институте философии, более тридцати лет возглавляя кафедру философии и всегда проявляя заботу о молодых и перспективных ученых. Он является автором тридцати книг и монографий, а также многочисленных статей, посвященных актуальным вопросам философии, религии, онтологии, гносеологии и этики.

Ильхам Мамедзаде отметил, что труды ученого многоаспектны, посвящены многим актуальным проблемам философии и общественных наук, просветительским идеям; его мысли об обществе и идеологии представляют большой интерес и обладают большой значимостью.

Далее на мероприятии были заслушаны доклады замдиректора ИФС доктора исторических наук Эйнулла Мадатли ("Единство требовательности научного руководителя и искренней заботы"), заведомо указанного института профессора Рена Мирзазаде ("Место и роль Магсада Саттарова в азербайджанской философии XX века"), заведомо профессора Азера Мустафаева ("Магсад Саттаров в философской мысли, памяти и воспоминаниях"), заведомо профессора Сахита Гусейнова ("Путь мысли: вклад Магсада Саттарова в философию и духовную жизнь Азербайджана"), заведомо доктора философских наук Арзу Гаджиевой ("Магсад Саттаров в роли оппонента, или философский диалог во времени").

Своими мыслями о философском наследии Магсада Саттарова также поделилась профессор Рабият Асланова.

Награда за особые заслуги

Профессор Мамедбейли выдвинул целый ряд научных проблем, имеющих важное практическое значение

Недавно в адрес Института нефтехимических процессов (ИНХП) МНО пришло письмо из Института элементоорганических соединений им. А.Н. Несмеянова (ИНЭОС) Российской академии наук, в котором говорится о награждении Почетной грамотой российского академического института азербайджанского ученого, профессора ИНХП Эльдара Мамедбейли за значительный вклад в развитие научной деятельности в рамках международного сотрудничества.

Профессор Эльдар Мамедбейли - заведующий лабораторией ИНХП, долгое время работающий в области органической химии и асимметрического синтеза. Он также является одним из основателей применения хиральных катализаторов в асимметрическом диеновом синтезе.

Направления его исследовательской деятельности - разработка новых научных основ процесса получения оптически активных, функционально замещенных алициклических соединений методом асимметрического синтеза и нахождения областей применения различных производных циклогексена и норборнена, в том числе моно- и дикарбоновых кислот и их эфиров.

Более подробно о своих исследованиях, научной карьере и международной научной коллаборации ученый рассказал в беседе с нашим корреспондентом.

- Почему именно Институт элементоорганических соединений им.А.Н.Несмеянова РАН отметил ваши научные заслуги? Вы давно сотрудничаете с российскими коллегами?

- Совершенно верно. После окончания фармацевтического факультета Азербайджанского государственного медицинского института в 1965 году и будучи на последнем курсе обучения в аспирантуре академического Института нефтехимических процессов, я одновременно начал стажироваться в Институте химической физики АН СССР, а в 1978 году защитил кандидатскую диссертацию в ИНЭОС АН СССР, в 2004-м в том же институте - докторскую диссертацию.

Мы не первый год сотрудничаем с этим институтом, а месяц назад между ИНХП и ИНЭОС был заключен очередной Меморандум о взаимопонимании, целью которого является разработка предложений по совместным исследованиям, обмен кадрами и т.д. В ИНХП Эльдар Мамедбейли начинал главным научным сотрудником, затем стал руководителем группы, заведующим лабораторией, в 2013 году получил ученую степень профессора.

- Какова сфера ваших научных интересов? И как вы сами оцениваете свою исследовательскую деятельность?

- Я выдвинул целый ряд научных проблем, имеющих важное практическое значение в области

органического асимметрического синтеза, и осуществил их решение. Впервые разработал научные основы полного стереоспецифического процесса получения бицикло-гепт-5-ен-2-карбоновых кислот и их галогенсодержащих.

Кроме того, под моим руководством был создан способ получения новой хиральной каталитической системы, используемой в асимметрическом синтезе и осуществлен синтез хиральных кислот Льюиса на основе природных соединений - ментола, камфоры, борнеола и др. Результаты этих исследований широко используются в медицинской практике. Многие из синтезированных соединений были рекомендованы в качестве антимикробных присадок и препаратов в отношении различных бактерий и грибов.

К своим важнейшим научным достижениям я отношу и получение новых физиологически активных аминокислот экологически чистыми методами, а также новых эффективных присадок к моторным топливам и осуществление синтеза целого ряда бактерицидов против сульфатвосстанавливающих бактерий, имеющих практическую ценность для народного хозяйства страны.

- Профессор, а чем вы занимаетесь в настоящее время?

- Исследованием оптической активности нефтей новых сухопутных и морских месторождений Азербайджана, в том числе и лечебных нефтей. Поясню: оптическая активность - важный показатель нефти и бесспорный факт ее биогенного происхождения, она имеет важное значение при его определении и разведке. Наша лаборатория непосредственно занимается изучением оптической активности нафталанской нефти, широко используемой при лечении кожных, нервных и других заболеваний.

Кроме того, сотрудники нашей лаборатории в рамках уже реализованной госпрограммы по продовольственной безопасности (2013-2016 гг.) осуществили синтез новых экологически чистых регуляторов роста растений и провели их тестирования в Испытательном центре Института биоресурсов Нахчыванского научного центра МНО. При тестировании синтезированного ростового регулятора было установлено, что новое ростовое ве-

щество оказывает положительное воздействие на вегетативные органы, семена кукурузы. В результате мы рекомендовали более широкое применение экологически безопасного ростового вещества в полевых условиях.

- Расскажите, пожалуйста, о научных связях вашего института.

- Мы активно сотрудничаем с вузами и научно-исследовательскими институтами Азербайджана и России. К примеру, с двумя институтами РАН (ИНЭОС и Институтом химической физики) мы сотрудничаем уже двадцать лет - с 2005 года. Я являюсь координатором и ответственным исполнителем двухстороннего Научно-технического договора между сторонами. В рамках этого документа мы проводим исследования в области асимметрического синтеза, изучения оптической активности азербайджанских нефтей, микрокапсулирования технических растений Азербайджана и т.д.

Кроме того, в 2010 году вместе с Институтом полимерных материалов МНО исследовали синтез новых оптически активных производных норборнена, а также получение рацемических сополимеров на основе карбонил- и карбоксилсодержащих органических метакрилатов и метилакрилатов, изучали их полезные свойства.

Результаты моей деятельности нашли отражение в более чем 500 научных трудах, в том числе 12 авторских свидетельствах и четырех патентах. Существенная часть его исследований опубликована в "Журнале органической химии", "Известиях АН СССР", "Журнале общей химии", "Журнале прикладной химии", "Нефтехимии", журналах "Катализ в промышленности", Tetrahedron, Green and Sust. Chemistry, "Журнале аналитической химии".

Я также являюсь членом редколлегии "Азербайджанского фармацевтического и фармако-терапевтического журнала" и журнала "Процессы нефтехимии и нефтепереработки". Несколько лет был членом постоянной комиссии по контролю за фармацевтическими предприятиями Минздрава, а также Ученого и Диссертационного советов ИНХП. Под его руководством подготовлено восемь докторов философии по химии и три доктора наук.

Галия АЛИЕВА

В НАНА продолжают дни по благоустройству и озеленению

В связи с летним сезоном на территории главного здания НАНА продолжают работы по благоустройству и озеленению. В очередной раз Парк редких деревьев, расположенный на территории Академического городка, посетили президент НАНА академик Иса Габиббейли и члены Президиума НАНА.

Отметим, что в рамках дней по благоустройству и озеленению был осуществлен агротехнический уход за деревьями, высаженными в Парке редких деревьев в соответствии с климатическими условиями республики, такими, как занесенные в "Красную книгу" клен красный, клен гирканский, железное дерево, хурма кавказская, лянкяранская акация, дзельква граболистная и т.д., реализованы мероприятия по оздоровлению почвы и деревьев, благоустройству парка, орошению и т.п.

Выступая по этому случаю, президент НАНА академик Иса Габиббейли подчеркнул значение посадки деревьев и кустарников и на окрестных территориях, а также дал ряд поручений в связи с благоустройством и озеленением территории.

Отметим, что Парк редких деревьев был заложен в 2023 году в честь 100-летнего юбилея общенационального лидера Гейдара Алиева. Целью создания парка является охрана и оздоровление окружающей среды и пропаганда заботливого отношения к природе. В будущем Парк редких деревьев будет служить научно-экспериментальной базой.

Дни по благоустройству и озеленению в НАНА продолжают.

Очередную археологическую конференцию планируется провести в Карабахе

На 66-й международной конференции Общества Хьюго Обермайера, состоявшейся в португальском городе Фару, Азербайджан представлял заведующий лабораторией исследований и анализа азыкских археологических находок Карабахского университета, старший научный сотрудник Института археологии и антропологии НАНА Аждар Бабазаде.

Как сообщили в пресс-службе Института археологии и антропологии, в докладе, представленном им совместно с немецким специалистом Жоао Маррейросом, представлены результаты археологических раскопок, проведенных в Азыкской пещере в 2024 году, микроскопического и типологического анализа палеолитических памятников, а также научно-исследовательских проектов, поддержанных Азербайджанским научным фондом.

В конце конференции А. Бабазаде предложил провести следующее заседание Общества Хьюго Обермайера в Карабахском университете. Это предложение было принято. Таким образом, в ближайшие годы планируется организовать в Карабахе престижную международную археологическую конференцию.

Исследование территории тюркского мира

Вышла в свет монография главного научного сотрудника Института географии имени академика Гасана Алиева Министерства науки и образования доктора географических наук, доцента Стары Тарихазер "Геоэкологическая оценка территорий тюркского мира для устойчивого развития".

Издание формирует у читателей представление о природе тюркского мира, объясняет причины и закономерности развития географических процессов и явлений, происходящих на территории независимых тюркских государств и образований. В монографии отражены данные по рельефу, истории геологического формирования, климатическим особенностям, гидрогеологическим особенностям, почвенно-растительному покрову, природным ландшафтам и охране окружающей среды.

Монография предназначена для студентов вузов, учителей средних и старших классов, географов, специалистов-экологов и всех, кто интересуется географией тюркского мира.

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Academician

Isa Habibbeyli participated in the Medical Festival

On May 6, the opening ceremony of the Medical Festival took place, dedicated to the 95th anniversary of the Azerbaijan Medical University (AMU) and the 102nd anniversary of the birth of National Leader Heydar Aliyev. The festival, attended by scientists from Türkiye, Uzbekistan, and Belarus, as well as representatives of the medical community focused on discussions of current scientific topics.

The participants of the event first laid flowers at the bust of National Leader Heydar Aliyev and at the monument erected in memory of the martyr doctors who sacrificed their lives for the sovereignty of our country and liberation of our territories. Following this, the guests viewed the exhibition and startup section of the Medical Festival.

In his opening speech, Professor Geray Geraybeyli, Rector of Azerbaijan Medical

University said that the establishment of the university 95 years ago was an essential step in the development of healthcare and medical education in the country. The rector underlined that National Leader Heydar Aliyev always showed great attention and care to science, education, and especially to the development of the medical sphere. He touched upon current achievements of the university.

"Currently, the Azerbaijan Medical University has a staff of over 1,500, including academicians, corresponding members of the National Academy of Sciences, and honored scientists. Around 7,500 students are enrolled at the university and nearly 3,000 of them are international students from 45 countries. AMU leads among the higher education institutions of the country in terms of the number of foreign students. This also reflects the university's growing reputation within the global academic community and its expanding international ties. Moreover, today, AMU graduates are working as professional doctors and scientists around the world, proudly representing our country"-he underlined.

The President of the Azerbaijan National Academy of Sciences, Academician Isa Habibbeyli, Rector of the Baku branch of I.M. Sechenov First Moscow State Medical University, Professor Aziz Aliyev, Rector of Nakhchivan State University, Associate Professor Elbrus Isayev, Rector of University of Health Sciences of Türkiye, Professor Kemaleddin Ayd'n, Director of Azerbaijan State Advanced Training Institute for Doctors named after A. Aliyev, Professor Nazim Gasimov, Rector of Samarkand State Medical University, Professor Jasur Rzayev, Rector of Belarusian State Medical University, Sergey Rubnikovich and Rector of Bukhara State Medical University, Professor Shohret Tashayev participated in the opening ceremony of the Medical Festival. They each extended their congratulations and wished success to the congress.

During the event, the Rector of Azerbaijan Medical University, Professor Geray Geraybeyli was presented with an Honorary Professor diploma of Samarkand State Medical University, along with other commemorative gifts.

Academician Irada Huseynova, Vice President of the Azerbaijan National Academy of Sciences also attended the event.

It should be noted that the Medical Festival will conclude on May 8 and continue its program with parallel panel sessions. These sessions will feature presentations and scientific discussions on innovations and current challenges in the areas of internal diseases, radiology, neurology, clinical microbiology, pediatrics, epidemiology, and surgery.

A scientific conference on the topic "Azerbaijan in the 1941-1945 War" was held at ANAS

On May 5, a republican scientific conference on the topic "Azerbaijan in the 1941-1945 War" was held at the A.A. Bakikhanov Institute of History and Ethnology of ANAS.

The event was attended by the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli, the staff of the Institute of History and Ethnology of ANAS, as well as representatives from the scientific institutions and organizations of the Academy, the Military Scientific Research Institute of the National Defense University of the Ministry of Defense, the National Museum of History of Azerbaijan of the Ministry of Culture, Baku State University, and Azerbaijan State Pedagogical University.

The scientific-practical conference dedicated to the Great Patriotic War was opened with a welcoming speech by Academician Isa Habibbeyli, who spoke about the incomparable contributions of the Azerbaijani people during this war. Academician Isa Habibbeyli said that, like all other republics that were part of the former USSR, Azerbaijan also actively participated in the war, and our brave sons demonstrated unparalleled examples of heroism. He emphasized that the memory of our heroic sons, especially distinguished military figure Hazi Aslanov, who was twice awarded the title of Hero of the Soviet Union, and Academician Ziya Bunyadov, who made his mark on the battlefield, is still honored and remembered by our people today.

The head of ANAS emphasized that the Great Patriotic War is the common history of all former Soviet peoples, and that it is of great importance to study this history objectively. He noted that although in the early years of our independence, efforts were made to make people forget Azerbaijan's participation in the Great Patriotic War, justice was restored in this regard with the return to power of National Leader Heydar Aliyev. Thanks to his far-sighted policy based on national interests, our nation's role in this war was properly valued.

Academician Isa Habibbeyli mentioned that today President Ilham Aliyev successfully continues the political course of the National

Leader, and said that participants of the Great Patriotic War are honored at the state level, events dedicated to their memory are held, war veterans are awarded, and their social welfare is always a priority.

The head of ANAS underlined the importance of thoroughly investigating the causes, course, and outcomes of the Great Patriotic War, as well as Azerbaijan's role in it, and of providing scientific and objective assessment. He said that our historians bear significant responsibility in this area and highlighted the importance of conducting comprehensive and objective research of all wars in which our people participated.

Later, a video clip was presented highlighting Azerbaijan's role in the victory over fascism.

The Director of the Institute of History and Ethnology, Doctor of Historical Sciences, Professor Karim Shukurov said during his speech that nearly 15,000 wars occurred throughout world history. Among these, the Second World War stands out in terms of its scale, participants, and casualties, as well as its significant impact on the course of history. He mentioned that although the Azerbaijani people actively participated in this war, the impact of its outcomes on the demographic processes in our country has not been sufficiently studied over the years. He pointed out that in 1941, the population of our republic was 3.3 million, but in 1945, it had decreased by nearly 600,000 to 2.7 million. Professor Karim Shukurov emphasized the need for thorough research in this area.

Later, Professor Mais Amrahov, a senior researcher at the Institute of History and Ethnology of ANAS, and Professor Mehman Suleymanov, Doctor of Historical Sciences and staff member at the Military Scientific Research Institute of the National Defense University under the Ministry of Defense, delivered speeches highlighting the role of the Azerbaijani people in achieving victory in the Great Patriotic War.

The conference continued its work with sectional meetings.

Редакционная коллегия:

Иса Габиббейли, Дильгам Тагиев, Ибрагим Гулиев,
Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев,
Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Ариф Гашимов,
Джамиль Алиев, Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул.Истиглалийят, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000